

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БиХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

H.Čemerlića 2, 71000 Sarajevo, Tel: ++ 387 (0) 33 70 35 73, Fax: 70 35 65 - www.revizija.gov.ba, e-mail: saibih@bih.net.ba

IZVJEŠTAJ

O FINANSIJSKOJ REVIZIJI MINISTARSTVA ODBRANE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2013. GODINU

Broj: 01/02/03-08-16-1-515/14

Sarajevo, juni 2014. godine

SADRŽAJ

I MIŠLJENJE REVIZORA	3
II IZVJEŠTAJ O REVIZIJI	5
1. Uvod	5
2. Postupanje po ranijim preporukama	5
3. Sistem internih kontrola	7
4. Budžet	9
5. Planiranje i izvještavanje o radu	10
6. Pregled rashoda budžeta	12
6.1. Tekući izdaci	12
6.2. Kapitalni izdaci	22
6.3. Tekući grantovi	23
7. Bilans stanja	23
8. Javne nabavke	32
9. Ostalo	36
10. Korespondencija	39
III PRILOG	40
FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA	40
Pregled rashoda budžeta za 2013. godinu	
Bilans stanja na 31.12.2013. godine	
Izjava o odgovornostima rukovodstva	

I MIŠLJENJE REVIZORA

Uvod

Izvršili smo reviziju finansijskih izvještaja (Bilans stanja, Pregled prihoda, primitaka i finansiranja, Pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama, Posebni podaci o plaćama i broju uposlenih, Pregled dinamike upošljavanja, Pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, Pregled kapitalnih ulaganja i Analizu izvršenja budžeta - tekstualni dio) u **Ministarstvu odbrane Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) za godinu koja se završava 31. decembra 2013. godine.

Pored finansijskih izvještaja, predmet revizije bila je i usklađenost poslovanja Ministarstva s odgovarajućim zakonima i propisima koji imaju uticaja na finansijske izvještaje za 2013. godinu.

Odgovornost rukovodstva

Rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja, tj. Zakonom o finansiranju institucija BiH, Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za tekuću fiskalnu godinu, Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH. Ova odgovornost uključuje i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja koja ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške.

Pored odgovornosti za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za poslovanje u skladu sa odgovarajućim zakonima i propisima i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje sredstava odobrenih budžetom institucije za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Odgovornost revizora

Naša je odgovornost izraziti mišljenje o finansijskim izvještajima na osnovu revizije. Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i primjenjivim Okvirom Međunarodnih standarda vrhovnih revizionih institucija (ISSAI). Ovi standardi zahtijevaju da postupamo u skladu sa etičkim zahtjevima i da reviziju planiramo i izvršimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže značajne pogrešne iskaze. Revizija uključuje obavljanje postupaka u cilju pribavljanja revizionih dokaza o iznosima i objavama u finansijskim izvještajima. Izbor postupka je zasnovan na prosudbi revizora, uključujući procjenu rizika značajnog pogrešnog prikazivanja u finansijskim izvještajima uslijed prijevare ili greške. Prilikom procjene rizika revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u cilju osmišljavanja revizionih postupaka koji su odgovarajući u datim okolnostima, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola. Revizija također ocjenjuje finansijsko upravljanje, funkciju interne revizije i sistem internih kontrola.

Pored odgovornosti za izražavanje mišljenja o finansijskim izvještajima, naša odgovornost je izražavanje mišljenja o tome da li su finansijske transakcije i informacije, po svim bitnim pitanjima, usklađene sa odgovarajućim zakonima i propisima. Ova odgovornost uključuje obavljanje procedura kako bi dobili revizione dokaze o tome da li se sredstva koriste za odgovarajuće namjene koje su određene zakonom i propisom. Ove procedure uključuju procjenu rizika od značajnih neslaganja sa zakonima i propisima.

Vjerujemo kako su pribavljeni revizijski dokazi dovoljni i odgovarajući i da osiguravaju osnovu za naše mišljenje.

Osnova za mišljenje s rezervom

1. Kao što je navedeno pod tačkom 7. Izvještaja, u dijelu vezano za popis imovine, obaveza i potraživanja, isti nije izvršen u skladu sa važećim propisima.
2. Kao što je navedeno pod tačkom 7. Izvještaja, u dijelu vezano za pokretnu perspektivnu vojnu imovinu, za godinu koja je završila 31.12.2013. godine, u poslovnim knjigama Ministarstva nije vrijednosno prikazana pokretna vojna imovina koja će po Sporazumu o konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na pokretnoj imovini i dalje služiti za potrebe Ministarstva. Time su stalna sredstva i izvori sredstava podcijenjeni za najmanje 72.894.127 KM.
3. Kao što je navedeno pod tačkom 7. Izvještaja, u dijelu vezano za kratkoročne tekuće obaveze, Ministarstvo je u 2013. godini evidentiralo i platilo obaveze prema dobavljačima iz ranijih godina u iznosu od najmanje 312.251 KM, te su na taj način obaveze prema dobavljačima i troškovi precijenjeni, najmanje za navedeni iznos.
4. Kao što je navedeno pod tačkom 8. Izvještaja, nije uspostavljen efikasan i pouzdan sistem javnih nabavki.

Mišljenje s rezervom

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte navedene u Osnovi za mišljenje s rezervom, finansijski izvještaji Ministarstva prikazuju fer i istinito, po svim bitnim pitanjima, stanje imovine i obaveza na 31.12.2013. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završila na navedeni datum, u skladu sa prihvaćenim okvirom finansijskog izvještavanja.

Finansijske transakcije i informacije prikazane u finansijskim izvještajima Ministarstva u toku 2013. godine bile su u svim značajnim aspektima usaglašene s odgovarajućim zakonima i propisima, osim za moguće efekte koji su navedeni u Osnovi za mišljenje s rezervom.

Isticanje predmeta

Ne izražavajući dalju rezervu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na:

- tačku 6.1. Izvještaja, dio koji se odnosi na racionalizaciju troškova korištenja službenih vozila.
- tačku 7. Izvještaja, dio koji se odnosi na potencijalne obaveze u vezi sudskih sporova.

Sarajevo, 30.06.2014. godine

GENERALNI REVIZOR

Milenko Šego

**ZAMJENIK
GENERALNOG
REVIZORA**

Dževad Nekić

**ZAMJENICA
GENERALNOG
REVIZORA**

Božana Trninić

II IZVJEŠTAJ O REVIZIJI

1. Uvod

Ministarstvo je osnovano Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o ministarstvima i drugim organima uprave Bosne i Hercegovine¹. Nadležnosti Ministarstva regulisane su Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave BiH i Zakonom o odbrani BiH². Stvaranje i održavanje odbrambenog kapaciteta, nadzor nad svim aspektima Oružanih snaga Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Oružane snage), predstavljanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim odnosima vezano za pitanja odbrane, zatim izrada, pregled i ažuriranje obrambene politike BiH koju odobrava Predsjedništvo BiH, neke su od nadležnosti Ministarstva.

Odredbama Zakona o odbrani BiH definisane su organizacijske i administrativne te komandne nadležnosti ministra odbrane koje su predmet vrhovne komande i kontrole Predsjedništva BiH. Ministarstvo se popunjava s državnim službenicima, zaposlenicima i aktivnim vojnim licima koja su raspoređena na poslove i zadatke u skladu sa važećim zakonima i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva.

2. Postupanje po ranijim preporukama

Ured za reviziju institucija BiH (u daljem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je finansijsku reviziju Ministarstva za 2012. godinu o čemu je sačinjen Izvještaj o reviziji, te izrazio mišljenje s rezervom vezano za neevidentiranje pokretne perspektivne imovine, precjenjivanje kratkoročnih tekućih obaveza, te neuspostavljanje efikasnog i pouzdanog sistema javnih nabavki, uz isticanje predmeta vezano za nepostojanje plana borbe protiv korupcije, racionalizaciju troškova službenih vozila, potencijalne obaveze u vezi sudskih sporova i probleme u vezi popisa imovine, obaveza i potraživanja.

Ministarstvu su predložene preporuke kojima se sugerše preduzimanje određenih aktivnosti na unaprjeđenju poslovanja i otklanjanju nepravilnosti u daljem poslovanju. Ministarstvo je dostavilo odgovor Uredu za reviziju u skladu sa članom 16. stav 3. Zakona o reviziji institucija BiH.

Osvrtom na preporuke revizije date u Izvještaju o reviziji za 2012. godinu, te uvidom u preduzete aktivnosti, ustvrdili smo sljedeće:

Realizovane preporuke:

Ministarstvo je uskladilo odredbe Pravilnika o vojnim letaćima i letačkoj službi u Ministarstvu s Odlukom Vijeća ministara BiH o posebnim dodacima na plaću za aktivna vojna lica.

Izvršeno je razdvajanje odgovornosti, u smislu da lica koja sudjeluju u procesu nabavke, sastavljanju tenderske dokumentacije i realizaciji ugovora, više nisu i članovi komisija za javne nabavke.

Ministarstvo je u 2013. godini usvojilo Pravilnik o reprezentaciji i poklonima u kojem su detaljno definisana prava i obaveze korisnika reprezentacije.

Kreirana je rezervna kopija podataka i omogućena je kontrola zapisa u postojećem sistemu plaća kroz "log-fajlove". Instalirana je nabavljena mrežna oprema i povezane su preostale lokacije putem SDH mreže.

¹ Službeni glasnik BiH, broj 42/03

² Službeni glasnik BiH, broj 88/05

Preporuke čija je realizacija u toku:

Još uvijek nije na svim nivoima uspostavljen potpun sistem internih kontrola. Ministarstvo je izvršilo izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju, ali još uvijek nije došlo do kadrovskog jačanja interne revizije.

Akcionni plan za prevenciju korupcije i borbu protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama još uvijek nije usvojen od menadžmenta Ministarstva.

U toku su aktivnosti u vezi dugoročnog, odnosno trajnog rješavanja problema smještaja aktivnih vojnih lica.

Riješen je dio potraživanja za uplaćene avanse, ali još uvijek se potražuju značajna sredstva.

Ministarstvo je preduzelo određene aktivnosti u vezi procjene pokretne perspektivne vojne imovine. U toku 2013. godine izvršena je procjena vrijednosti dijela pokretne perspektivne vojne imovine (motorna vozila i borbena vozila). Aktivnosti u vezi procjene i evidentiranja ostale pokretne perspektivne vojne imovine su još uvijek u toku.

Zaključen je ugovor za nabavku novog sistema za obračun plaća i naknada zaposlenih u Ministarstvu, ali implementacija ugovora ne teče planiranom dinamikom.

Nerealizovane preporuke:

Nije riješeno pitanje raspolaganja vojnom imovinom.

Pitanje nepokretne perspektivne imovine Ministarstva kao dio opće problematike državne imovine nije još uvijek riješeno, tako da ista nije uknjižena u poslovne knjige Ministarstva³.

Proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine nije još uvijek izvršen⁴.

Nije izvršena procedura uništenja za opremu rashodovanu u 2012. godini kako to nalaže Pravilnik o računovodstvu niti je ista vraćena u poslovne evidencije Ministarstva.

Redovni godišnji popis ponovno nije proveden u skladu sa relevantnim propisima i samom svrhom popisa.

Prijedlog pravilnika o obrazovanju, usavršavanju za aktivna vojna lica još uvijek nije upućen Vijeću ministara BiH na saglasnost.

Ministarstvu je u nedostatku sredstava na pojedinim pozicijama, ponovno evidentiralo troškove suprotno postojećem Pravilniku o računovodstvu i kontom planu.

Vezano za službena vozila, nisu preduzimane nikakve aktivnosti po pitanju opravdanosti postojećeg voznog parka, uspostavljena kontrola utroška sredstava za upotrebu vozila nije efikasna, nije uspostavljena efikasna baza podataka o troškovima vozila, nije preispitana opravdanost prava raspolaganja službenim vozilima 24 sata dnevno. Nije uspostavljena posebna evidencija za vozila koja se ne ubrajaju u kategoriju M1 vozila. Nije izvršena primopredaja vozila u Odjel za opće i zajedničke poslove, a vozila su još uvijek zadužena po sektorima.

³ Realizacija ove preporuke nije u isključivoj nadležnosti Ministarstva već ovisi o političkom dogovoru.

⁴ Dinamika ovog procesa ovisi o nižim razinama vlasti.

U vezi procesa javnih nabavki, nisu usvojeni novi interni akti kojim bi se preciznije definisali nosioci aktivnosti, njihove obaveze i odgovornosti, kao i način izbora dobavljača putem direktnog sporazuma.

Niti u 2013. godini nije evidentirana realizacija sredstava donacija na dva projekta.

Vezano za SAR misiju, još uvijek nije potpisan ugovor s Direkcijom za civilno zrakoplovstvo BiH, kojim bi bio regulisan način pružanja usluge i finansiranja iste.

Ponovno su uočene isplate iz blagajne koje nisu evidentirane u poslovnim knjigama.

Nisu preduzete konkretne mjere na rješavanju i naplati evidentiranih zaostalih potraživanja od vojno - diplomatskih predstavnika kojima je istekao mandat.

Još uvijek nisu definisani okvirni kriteriji razgraničavanja tekućih od investicijskih izdataka.

Viškovi i manjkovi utvrđeni godišnjim popisom ponovno su proknjiženi u narednoj godini, što je u suprotnosti s važećim Pravilnikom o računovodstvu. Ministarstvo još uvijek nije uspostavilo takav sistem internih kontrola koji će osigurati blagovremeno dostavljanje i knjiženje finansijske dokumentacije, a time i tačno evidentiranje obaveza u obračunskom periodu u kojem su i nastale. Tako su ponovno zabilježeni slučajevi evidentiranja obaveza iz prethodnih godina.

I dalje se potraživanja za deponirana sredstva za nabavku materijalno-tehničkih sredstava za provođenje Protuminskih akcija ne vode u evidencijama Ministarstva⁵, a preduzete radnje nisu rezultirale isporukom materijalno-tehničkih sredstava.

Ponovo je na bazi provedenih revizorskih procedura utvrđeno kako postoje neslaganja u saldima obaveza prema dobavljačima. Nije urađena analiza unaprjeđenja sistema kadrova i sistema evidencije i kontrole plaća.

3. Sistem internih kontrola

Ministarstvo je odgovorno za kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja i usklađenost poslovanja sa zakonima i pravilima. Kontrolno okruženje predstavlja osnovicu sistema internih kontrola i podrazumijeva rukovođenje i stil upravljanja, organizacijsku strukturu i kompetentnosti i politike ljudskih resursa.

Na osnovu provedene revizije može se konstatovati kako je Ministarstvo preduzimalo određene aktivnosti na unaprjeđenju sistema internih kontrola. Tako su nastavljene aktivnosti na procjeni vrijednosti materijalnih sredstava s liste pokretne perspektivne imovine, preduzete su aktivnosti vezano za realizaciju izvršenog transfera za protuminske akcije iz ranijeg razdoblja i realizaciju ranije datih avansa. Također, preduzete su aktivnosti na objedinjavanju sistema plaća za sve zaposlene u Ministarstvu. Obzirom kako Vijeće ministara BiH još uvijek nije donijelo jedinstvena pravila i standarde potrošnje za određene kategorije rashoda (reprezentacija, službena vozila, telefoni) u institucijama Bosne i Hercegovine, Ministarstvo je i u 2013. godini, kada su u pitanju ovi izdaci primjenjivalo svoja interna akta kojima je odredilo pravila i ograničenja potrošnje.

U cilju unaprjeđenja cjelokupnog sistema logističkog planiranja i realizacije ugovora, Ministarstvo je tokom godine održalo više radionica koje su rezultirale izradom nacrtu tri

⁵ Realizacije ovog dijela preporuke koja se odnosi na evidencije, ne ovisi o Ministarstvu, već je u nadležnosti Ministarstva finansija i trezora BiH.

sistemska dokumenta iz područja planiranja, ugovaranja i realizacije roba, radova i usluga. Očekuje se kako bi ovi dokumenti trebali biti usvojeni u 2014. godini.

Međutim, i pored pokrenutih aktivnosti, revizijom Ministarstva su uočene određene slabosti u funkcionisanju sistema internih kontrola te prostor za njegovo poboljšanje i nadogradnju. Kao značajnije (sistemske) nedostatke navodimo sljedeće:

- **neriješeno pitanje raspolaganja vojnom imovinom** što predstavlja rizik za učinkovito i transparentno upravljanje javnim sredstvima te smetnju pri realizaciji programskih ciljeva Ministarstva. Kao posljedice nepreuzimanja neperspektivnih lokacija Ministarstvo snosi značajne troškove. Neriješen status imovine predstavlja problem i s gledišta računovodstvenog evidentiranja i obavljanja popisa imovine. Ured za reviziju je upoznat s činjenicom kako rješavanje pitanja vojne imovine nije u isključivoj nadležnosti Ministarstva i kako predstavlja svojevrsno političko pitanje⁶ (detaljnije u tački 7. Izvještaja).
- **nedovoljna ažurnost u dostavljanju finansijske dokumentacije** što za posljedicu, između ostalog, ima evidentiranje troškova u razdoblje kojem ne pripadaju. Ponovno su evidentirane i plaćene fakture iz prethodnih godina na teret budžeta 2013. godine u značajnim finansijskim iznosima.
- **neadekvatno finansijsko upravljanje iz ranijih razdoblja** koje se reflektira i na tekuće poslovanje Ministarstva. Naime još uvijek nisu opravdani dati avansi iz ranijih godina, nisu naplaćena potraživanja od vojno-diplomatskih predstavnika, nije riješeno evidentiranje, odnosno realizacija depozita uplaćenog 2011. godine za nabavku materijalno tehničkih sredstava za provođenje protuminskih akcija.
- **još uvijek nedovoljno pouzdan i učinkovit sistem javnih nabavki** - uočene su brojne slabosti pri provođenju procedura javnih nabavki i u primjeni važećih propisa (detaljnije u tački 8. Izvještaja).

Potrebno je, u cilju efikasnijeg poslovanja i pouzdanog finansijskog izvještavanja, na svim nivoima uspostaviti sistem internih kontrola koji će eliminirati navedene slabosti i doprinijeti efikasnom ostvarivanju ciljeva Ministarstva.

Ponovno naglašavamo kako je potrebno, u saradnji s nadležnim institucijama (Predsjedništvo BiH, Parlamentarna skupština BiH, Vijeće ministara BiH i Ministarstvo finansija i trezora BiH) što prije riješiti pitanje raspolaganja vojnom imovinom, kao preduslova tačnog računovodstva, te istinitog i fer iskazivanja imovine u finansijskim izvještajima Ministarstva.⁷

Interna revizija Ministarstva: Prema Zakonu o internoj reviziji institucija BiH⁸ i Odluci o kriterijima za uspostavu jedinica interne revizije u institucijama BiH⁹, predviđeno je da internu reviziju vrši jedinica interne revizije u okviru Ministarstva. Shodno pomenutoj Odluci, Ministarstvo je izvršilo izmjene Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji u dijelu koji se odnosi na internu reviziju. Pravilnikom je predviđeno da internu reviziju obavlja Jedinica za internu reviziju u kojoj su predviđena četiri radna mjesta, i to rukovodilac Jedinice i tri stručna savjetnika za internu reviziju. U toku su aktivnosti na kadrovskoj popuni Jedinice interne revizije. Rad interne revizije zasnovan je na procedurama planiranja, izvršenja i izvještavanja u skladu sa standardima interne revizije, te Priručniku propisanom od Centralne harmonizacijske jedinice. U 2013. godini, internu reviziju obavljale su dvije osobe (šef i jedan izvršilac). Godišnjim

⁶ Početkom 2012. godine postignut je sporazum političkih lidera o principima raspodjele nepokretne vojne imovine, međutim još uvijek nisu konkretizovane radnje po pitanju nepokretne vojne imovine (procjena imovine, uknjižba vlasništva, evidentiranje u poslovnim knjigama).

⁷ Ovo pitanje nije u isključivoj nadležnosti Ministarstva i ovisi o političkom dogovoru.

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 27/08, 32/12

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 49/12

planom predviđeno je sedam revizija, a izvršeno je šest revizija za koja je sačinjen izvještaj. I dalje smatramo kako je za ovako složen sistem kakav je Ministarstvo, trenutno nedovoljan broj izvršilaca u Jedinici interne revizije.

Preporučujemo Ministarstvu da ubrza aktivnosti na jačanju interne revizije, prvenstveno u smislu njenog kadrovskog popunjavanja.

- **Rukovođenje, organizacija i ljudski resursi**

Na čelu Ministarstva nalazi se ministar koji ima dva zamjenika: zamjenika ministra odbrane za politiku i planiranje i zamjenika ministra odbrane za upravljanje resursima. Prema Zakonu o odbrani, usvojen je Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva od 28.07.2006. godine kojim su propisane nadležnosti, način rukovođenja i sistematizacija radnih mjesta u Ministarstvu. Veličinu, strukturu i lokaciju Oružanih snaga BiH predlaže ministar odbrane, a prijedlog usvaja Predsjedništvo BiH. Zakon o odbrani BiH definiše Zajednički stožer Oružanih snaga BiH kao stručno stožerno tijelo podčinjeno ministru odbrane, koje je odgovorno za planiranje, organiziranje i izvršenje naloga i zapovijedi ministra odbrane. Oružane snage sastoje se od aktivnog vojnog osoblja, pripadnika pričuvnog sastava koji su angažirani u vojnu službu, civilnih osoba i kadeta.

U procesu revizije sagledano je i upravljanje ljudskim resursima Ministarstva. Pod upravljanjem ljudskim resursima podrazumijevaju se međusobno povezane aktivnosti i procesi od kojih su najvažniji: planiranje broja radnih mjesta, analiza poslova tj. radnih mjesta, definisanje kompetencija i vještina za svako radno mjesto, proces selekcije, profesionalna obuka i razvoj zaposlenih, unaprjeđenje znanja i vještina zaposlenih, motivacija zaposlenih i međuljudski odnosi te komunikacija sa zaposlenim.

U cilju definisanja strateških opredjeljenja u sistemu upravljanja ljudskim resursima, Ministarstvo je u prethodnom razdoblju donijelo niz politika upravljanja i razvoja ljudskih resursa. Tako je usvojena Politika razvoja funkcije menadžmenta ljudskih potencijala u Ministarstvu, Politika profesionalnog razvoja i upravljanja karijerom vojnih osoba u Ministarstvu i Oružanim snagama. U cilju implementacije usvojenih politika kreirano je više pravilnika i procedura.

Ministarstvo provodi ocjenjivanje rada državnih službenika prema Pravilniku o načinu ocjenjivanja rada državnih službenika u institucijama BiH, a ocjenjivanje rada vojnih lica vrši se prema Pravilniku o ocjenjivanju rada vojnih lica u Ministarstvu i Oružanim snagama. U 2013. godini nije bilo primjera negativne ocjene rada državnih službenika.

4. Budžet

Ministarstvo je uputilo Zahtjev za dodjelu sredstava iz budžeta za 2013. godinu u ukupnom iznosu od 284.728.000 KM i to za tekuće izdatke iznos od 281.715.000 KM, kapitalne izdatke iznos od 2.913.000 KM te za sudske presude 100.000 KM. Upućen je i Aneks osnovnog Zahtjeva u iznosu od 13.751.531 KM.

Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2013. godinu¹⁰, Ministarstvu su odobrena sredstva u iznosu od **291.068.000 KM**. U odnosu na odobrena budžetska sredstva za 2012. godinu, budžet Ministarstva je manji za 14.779.000 KM. Ministarstvu su u 2013. godini na raspolaganju bila i sredstva donacija u ukupnom iznosu od 1.964.618 KM.

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 100/12

Ukupno ostvareni rashodi Ministarstva u 2013. godini iznosili su **278.290.258 KM**, od čega se na budžetska sredstva odnosi 278.176.000 KM, a na novčane donacije odnosi 114.258 KM. U odnosu na budžetom odobrena sredstva, izvršenje budžeta iznosi gotovo 96%. Odstupanje izvršenja u odnosu na odobrena budžetska sredstva se najvećim dijelom odnosi na kapitalne izdatke (8.111.912 KM). Naime sredstva u iznosu od 7.480.000 KM, koja su budžetom odobrena za remont helikoptera, naknadno su, posebnom odlukom Vijeća ministara BiH odobrena da se realiziraju kao višegodišnji projekt, tako da nije bilo izvršenja budžeta za ove namjene. Odstupanja izvršenja na ostalim pozicijama uglavnom su uzrokovana problemima u provođenju procedura javnih nabavki. Izvršenje doniranih sredstava iznosilo je 114.258 KM (manje od 9% u odnosu na raspoloživa sredstva) što je detaljnije opisano u tački 9. Izvještaja - Donacije.

Na osnovu Odluke Vijeća ministara BiH o nastavku projekta udruživanja sredstava iz budžeta Ministarstva u NATO Trust fund, Ministarstvo je pokrenulo proceduru prestrukturiranja budžeta u iznosu od 300.000 KM. Temeljem toga, Ministarstvo finansija i trezora BiH je odobrilo traženo prestrukturiranje rashoda na teret pozicije Ugovorene i druge usluge.

Prema Proceduri o prestrukturiranju rashoda budžetskih korisnika za 2013. godinu, Ministarstvo je na osnovu Odluke o prestrukturiranju rashoda Ministarstva finansija i trezora BiH od 02.12.2013. godine, izvršio prestrukturiranje rashoda u ukupnom iznosu od 4.415.788 KM. Ministarstvo je zahtijevalo prestrukturiranje rashoda u većem iznosu (5.395.788 KM), međutim Ministarstvo finansija i trezora BiH je u konačnici odobrilo prestrukturiranje samo u iznosu od 4.415.788 KM. Iako je u Proceduri o prestrukturiranju rashoda budžetskih korisnika za 2013. godinu propisano kako se prestrukturiranjem ne može povećati pozicija Bruto plaće i naknade, izuzev donošenja posenih odluka Vijeća ministara BiH koje se odnose na upošljavanje, Ministarstvo je, između ostalog, odobrilo povećanje i pozicije Bruto plaće i naknade u iznosu od 750.000 KM.

Vijeće ministara BiH je 18.12.2013. godine usvojilo Informaciju o promjeni namjene korištenja sredstava na poziciji investicijskog održavanja i prestrukturiranju budžeta za realizaciju višegodišnjeg projekta remonta četiri helikoptera. Istodobno je donešena Odluka o višegodišnjem projektu remonta helikoptera za razdoblje 2013. - 2014. godine. Sredstva za realizaciju ovog višegodišnjeg projekta su osigurana iz budžeta Ministarstva za 2013. godinu, i to s pozicija tekućeg održavanja (980.000 KM) i investicijskog održavanja (6.500.000 KM).

Od ukupnog realizovanih budžetskih sredstava u 2013. godini (278.176.000 KM), gotovo 87% sredstava utrošeno je na bruto plaće te naknade troškova zaposlenih, a za sve ostale rashode Ministarstva (tekuće i kapitalne) realizovano je nešto više od 13% budžeta.

5. Planiranje i izvještavanje o radu

- **Strateški plan, program rada i izvještaj o radu**

Strateško planiranje: Strateško planiranje na nivou Ministarstva i Oružanim snagama zasnovano je na sljedećim strateškim konceptualnim dokumentima: Odbrambena politika BiH (odobrena od Predsjedništva BiH 2008. godine), Politika odbrambenog planiranja (odobrena od ministra odbrane 2009. godine), Politika upravljanja odbrambenim resursima (odobrena od ministra odbrane 2009. godine), Smjernice za odbrambeno planiranje (odobrene od ministra odbrane u januaru 2013. godine za razdoblje do 2018. godine), Koncept sistema programiranja, planiranja, budžetiranja i izvršenja.

Još uvijek je u toku usvajanje dokumenta Pregled odbrane BiH, čiji je sastavni dio dokument Dugoročni plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga. U njemu se operacionalizira vizija razvoja Oružanih snaga definisana Odbrambenom politikom BiH, te pravci i ciljevi razvoja

Oružanih snaga. Navedeni dokument bi trebao dati stratešku viziju razvoja odbrambenog sistema BiH do 2020. godine.

Svi dokumenti vezani za strateško planiranja su utemeljeni na relevantnim zakonima i objavljeni su na internet stranici Ministarstva.

Program rada Ministarstva za 2013. godinu sadržavao je ukupno 119 programskih aktivnosti, od čega 100 tematskih, 7 normativnih i 12 međunarodnih aktivnosti. Težište rada Ministarstva u 2013. godini bilo je usmjereno na realizaciju programskih poslova i zadataka iz nadležnosti Ministarstva kao organa uprave, aktivnostima pridruživanja NATO-u te završetku prethodnih reformskih aktivnosti. Težište aktivnosti Ministarstva utvrđene Programom rada za 2013. godinu su: okončanje implementacije reformskih rješenja iz prethodne reforme u području odbrane, obuka Oružanih snaga, aktivnosti u okviru Programa partnerstvo za mir i stvaranje uslova za evroatlanske integracije uključujući i međunarodne mirovne misije, završetak izrade i usvajanje dokumenta Pregled odbrane i Dugoročni plan modernizacije Oružanih snaga BiH 2011.-2020. godina, razvoj civilno vojne saradnje i pomoći civilnim organima vlasti, jačanje međunarodne saradnje te nastavak formalnog konstituiranja sistemskih dokumenata. Navedene aktivnosti su identične težištu aktivnosti iz Programa rada Ministarstva za 2012. godinu.

Izveštaj o radu: Ministarstvo je 17.02.2014. godine dostavilo Izveštaj o radu za 2013. godinu Predsjedništvu BiH, Zajedničkoj komisiji za odbranu i sigurnost Parlamentarne skupštine BiH te Vijeću ministara BiH. Prema Izjavi o odgovornosti ministra Ministarstva, svi planirani programski zadaci su u potpunosti realizovani (postotak izvršenja 100%), izuzev aktivnosti u vezi izrade i usvajanja dokumenta Pregled odbrane i Dugoročni plan modernizacije Oružanih snaga BiH 2011.-2020. i izrade planova implementacije, koja je prema izjavi menadžmenta realizovana 80%.

Prema navodima iz Izveštaja o radu, Ministarstvo je u potpunosti realiziralo 101 aktivnost, djelomice je realizovano 9 aktivnosti, a 9 aktivnosti je ostalo nerealizovano. U Izveštaju se navodi kako su ostvareni značajni rezultati pri pružanju pomoći civilnim strukturama, prvenstveno u inženjerskim radovima i pružanju pomoći pri gašenju požara. Tokom 2013. godine, Oružane snage su deminirale ukupno 2.190.106 m² ili 65,30 % ukupnog godišnjeg plana za 2013. godinu. U 2013. godini evidentiran je porast broja izvanrednih događaja koji su prouzročili materijalnu štetu. Ovo je posebice izraženo kroz otuđenje naoružanja i vojne opreme. Evidentirana su otuđenja imovine, naoružanja i opreme na pet lokacija zbog čega su nadležni organi preduzeli istražne radnje unutar Oružanih snaga. Šteta nastala otuđenjem procijenjena je na 54.562 KM. Također, tokom 2013. godine, metodama delaboracije i detonacije uništene su 894 tone viškova naoružanja i nestabilnog streljiva.

Tokom 2012. godine pokrenute su aktivnosti u vezi procjene vrijednosti materijalnih sredstava s Liste pokretne imovine koje će služiti za potrebe Ministarstva^[1]. U 2012. godini je prvobitno procijenjen 2.321 komad raznih tipova i vrsta motornih vozila s ukupnom vrijednošću od gotovo 75.000.000 KM, što je bio predmet korekcije i dorada u 2013. godini, obzirom kako je proces procjene i uknjiženja ove imovine još uvijek u toku, te je izvršena procjena vrijednosti motornih vozila, uključujući i specijalna borbena i neborbena sredstva (ukupno 2.239 komada) u vrijednosti od 64.163.817 KM za šta je donesena Odluka o povećanju stalnih sredstava u 2014. godini. U razdoblju trajanja završne revizije, u toku je bio unos procijenjene vrijednosti za motorna i borbena vozila u vrijednosti od 64.163.817 KM. Odluka o povećanju vrijednosti stalnih sredstava u 2014. godini za navedeni iznos je potpisana od ministra 07.04.2014. godine.

Tokom 2013. godine formirana je komisija za procjenu informatičke opreme i sredstava veze, te povjerenstvo za procjenu vrijednosti namještaja i ostalih mašina i uređaja naslijeđenih od

^[1]Službeni glasnik BiH, broj 36/10

entitetskih ministarstava odbrane, koje je radilo na procjenama vrijednosti navedenih sredstava za šta je izrađen izvještaj o procijenjenim vrijednostima (informatička oprema i sredstva veze u iznosu od 3.242.475 KM, procjena vrijednosti namještaja i ostalih strojeva i uređaja u iznosu od 5.487.835 KM). S datumom obavljanja završne revizije, unos navedenih sredstava nije još uvijek bio izvršen. Aktivnosti u vezi procjene i evidentiranja ostale pokretne perspektivne vojne imovine s Liste pokretne imovine koje će služiti za potrebe Ministarstva su još uvijek u toku.

U Izvještaju o radu za 2013. godinu istaknuti su problemi koji su uticali na funkcionalnost rada Ministarstva. Tako se kao problemi navode nedostatak finansijskih sredstava koji ne dozvoljava modernizaciju Oružanih snaga, te nedovoljna opremljenost savremenim tehničkim, informatičkim i komunikacijskim sredstvima.

- **Prevenција korupcije**

Strategija za borbu protiv korupcije: Ministarstvo još uvijek nije usvojilo Akcioni plan za prevenciju korupcije i borbu protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH. Plan je izrađen, no međutim isti još uvijek nije usvojen od menadžmenta Ministarstva. Akcioni plan obuhvata 2014. godinu. Napominjemo kako je Strategija za borbu protiv korupcije Vijeća ministara obuhvatala razdoblje od 2009. do 2014. godine, te ukoliko u narednom razdoblju Akcioni plan i bude usvojen, neće biti primjenjiv.

Prema Politici za izgradnju integriteta, smanjenja rizika i borbe protiv korupcije u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH, formiran je Odbor za izgradnju integriteta i borbu protiv korupcije. Odbor nadgleda provedbu Politike i daje prijedloge ministru odbrane za izgradnju integriteta, smanjenja rizika i borbu protiv korupcije. U toku su aktivnosti na izradi Plana integriteta, koje se provode u suadnji s NATO stožerom.

Preporučujemo Ministarstvu da što prije izradi Plan integriteta s jasno definisanim mjerama i aktivnostima, rokovima za provedbu te nosiocima provedbe aktivnosti.

6. Pregled rashoda budžeta¹¹

6.1. Tekući izdaci

- **Bruto plaće**

Evidentirani izdaci na ovom kontu iznose 189.142.748 KM i ne prikazuju stvarno stanje, već su isti precijenjeni u okviru ovih rashoda, a potcijenjeni u okviru naknada za 100.000 KM. Naime, zbog nedostatka sredstava izvršeno je knjiženje u iznosu od 100.000 KM sredstava koja se odnose na naknade, na poziciju bruto plaće i naknade.

Ministarstvo treba evidentirati troškove prema postojećem Pravilniku o računovodstvu i kontom planu, a u nedostatku sredstava na pojedinim pozicijama, koristi druge zakonske mogućnosti.

Ukupan broj zaposlenih u Ministarstvu na 31.12.2013. godine iznosio je 9.906, od čega se na Oružane snage odnosi 9.648, a na Ministarstvo 258. Zakonom o budžetu institucija BiH Ministarstvu je odobreno 10.012 uposlenih. Metodom uzorka testiran je obračun plaća u Ministarstvu i Oružanim snagama. Konstatovano je da se plaće i naknade plaća obračunavaju

¹¹ Pregled rashoda budžeta za 2013. godinu prikazan je u Tabeli I u prilogu Izvještaja.

prema odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH¹². Tokom 2013. godine u Oružanim snagama radni odnos su zasnovale 823 osobe, a u Ministarstvu ukupno 20 osoba, od čega devet pripravnika. U izvještajnom razdoblju Oružane snage i Ministarstvo su napustile 953 osobe po raznim osnovama. Obračun plaća za zaposlene u Ministarstvu vrši Ministarstvo finansija i trezora BiH putem Centralizovanog sistema obračuna plaća, a obračun plaća za pripadnike Oružanih snaga i dalje vrši Ministarstvo, putem posebnog kompjuterskog programa. Mišljenja smo kako sistem obračuna plaća i naknada treba biti jedinstven na nivou cjelokupnog Ministarstva. Ministarstvo finansija i trezora BiH je ponovno pokrenulo proceduru za nabavku softvera za obračun plaća i naknada pripadnika Oružanih snaga koji treba biti ugrađen u sistem Centralizovanog obračuna plaća i naknada koji se vodi u Ministarstvu finansija i trezora BiH (COIP). Pravobranilaštvo BiH je dalo pozitivno mišljenje na nacrt ugovora za nabavku novog sistema plaća i personala za potrebe Ministarstva. Ugovor je zaključen s tvrtkom NITES Banja Luka. Realizacija ugovora je započeta u maju 2013. godine. Njihova predviđanja su da će kompletan projekt biti okončan s 31.12.2014. godine. U toku je implementacija softvera.

Dodaci na plaću: Pri obračunu plaća, vrši se i obračun posebnog dodatka na plaću za aktivna vojna lica u Ministarstvu i Oružanim snagama, na osnovu Odluke Vijeća ministara BiH o posebnim dodacima na plaću za aktivna vojna lica u Ministarstvu i Oružanim snagama¹³. U razdoblju 01.01.- 31.12.2013. godine isplaćeni su sljedeći dodaci: deminerski dodatak-NUS u ukupnom iznosu od 397.384 KM, letački dodatak u ukupnom iznosu od 744.121 KM, dodatak za službu na izdvojenim visinskim objektima u ukupnom iznosu od 105.474 KM, dodatak za rad na dužnosti na kojoj je osoba izložena djelovanjima štetnim po zdravlje u ukupnom iznosu od 140.057 KM i položajni dodatak u ukupnom iznosu od 593.084 KM. Pravo na položajni dodatak u 2013. godini je ostvarilo 2.489 osoba. Obračun dodataka na plaću propisan je pomenutom odlukom u ovisnosti od vrste dodatka. Za određene dodatke je propisano kako se obračunavaju primjenom matematičkog metoda u odnosu na puni fond radnih sati, dok se drugi dodaci obračunavaju u punom iznosu, bez obzira na efektivno vrijeme provedeno na obavljanju određenim poslovima (letački dodatak). Oružane snage trenutačno raspolažu s devet ispravnih helikoptera, dok je pravo na letački dodatak u decembru 2013. godine ostvarilo 170 osoba.

Pravilnikom o vojnim letaćima i letačkoj službi u Ministarstvu i Oružanim snagama je definisano da vojni letač profesionalnog sastava, prestankom letačke službe zadržava pravo na 50% pripadajućeg letačkog dodatka na plaću, a što nije definisano Odlukom Vijeća ministara BiH o posebnim dodacima na plaću za aktivna vojna lica u Ministarstvu i Oružanim snagama. Po preporukama revizije da se preduzmu aktivnosti na usaglašavanju pomenutih akata, Ministarstvo je sačinilo izmjene pomenutog Pravilnika kojima je ukinulo pravo vojnog letaća na 50% pripadajućeg letačkog dodatka na plaću koji je ostvarivao prestankom letačke službe.

Stimulacije: Ukupno isplaćen iznos neto stimulacija tokom 2013. godine iznosio je 34.168 KM. Stimulacije su isplaćene na osnovu rješenja ministra za kvalitetno i efikasno obavljanje radnih zadataka prema Pravilniku o novčanoj nagradi zaposlenih u Ministarstvu i Oružanim snagama.

- **Naknade troškova zaposlenih**

Naknade troškova zaposlenih ostvarene u 2013. godini iznosile su 52.262.783 KM. Značajne naknade odnose se na izdatke za prijevoz (13.177.591 KM), topli obrok (9.427.168 KM), regres (3.137.429 KM), odvojeni život (6.449.878 KM), smještaj (8.155.012 KM), pomoć u slučaju smrti i teže invalidnosti (1.026.285 KM), naknade za mirovne misije (4.561.648 KM), otpremnine (563.161 KM) te naknade novčanih primanja vojnih lica (443.700 KM),

¹² Službeni glasnik BiH, broj 50/08, 35/09, 75/09, 32/12, 42/12, 50/12, 32/13 i 87/13

¹³ Službeni glasnik BiH, broj 2/09

Naknade za prijevoz s posla na posao: Ukupno ostvareni izdaci za ove naknade tokom 2013. godine iznose 13.177.591 KM. Visina naknade se kretala u rasponu od 53 KM, pa do visine osnovice za obračun plaće. Pregledom uzorka obračunatih naknada za prijevoz na posao i sa posla konstatovano je kako su iste obračunate sukladno Odluci Vijeća ministara BiH o visini, načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu za prijevoz u institucijama BiH¹⁴.

Naknade troškova smještaja: Ukupni izdaci za naknade troškova smještaja sa 31.12.2013. godine iznosili su 8.155.012 KM. Na ovaj konto su evidentirane naknade troškova zakupa stanova aktivnih vojnih lica, imenovanih osoba, državnih službenika i ostalih koji ostvaruju ovo pravo (osobe u vojno - diplomatskim predstavništvima). Ukupan broj aktivnih vojnih lica koja su u decembru 2013. godine ostvarivala ovu naknadu je 2.858. Prethodnih godina su naknade troškova zakupa stanova aktivnih vojnih lica bile evidentirane na troškovima zakupa.

Izdaci za naknade za smještaj aktivnih vojnih lica, imenovanih osoba i državnih službenika koji ostvaruju ovo pravo, isplaćuju se prema važećim propisima (Odlukom Vijeća ministara BiH od 18.04.2012. godine), u rasponu od 150 KM za vojnike do visine osnovice za obračun plaće (475,69 KM) za ministra i generale. Ugovore sa zakupodavcima zaključuju zaposleni Ministarstva kako je i definisano Odlukom Vijeća ministara BiH, a pravo na ovu naknadu se ostvaruje na temelju rješenja koja donose ovlaštene osobe, a temeljem zahtjeva i dokaza o prebivalištu. Naknada se uplaćuje zakupodavcu.

Kao što je i ranije konstatovano, veliki broj zaposlenih ima ugovore s istim zakupodavcem, odnosno i dalje ima slučajeve da je kod istog zakupodavca smješteno više osoba, te da je za istu kvadraturu zakupa prostora prema ugovoru utvrđena različita cijena zakupa, jer je cijena zakupa definisana ugovorom u visini naknade na koju osoba ostvaruje pravo prema rješenju, odnosno Odluci Vijeća ministara BiH. Uvidom u ugovore o zakupu utvrdili smo da su u nekim sadržane odredbe o plaćanju režijskih troškova na teret zakupodavca, a u nekim na teret zakupca.

Mišljenja smo kako ugovori trebaju biti jednoobrazni, te da naknada utvrđena Odlukom Vijeća ministara BiH ne podrazumijeva režijske troškove.

Projekt smještaja: U završnoj reviziji je utvrđeno kako je okončana procedura izbora dobavljača za usluge izrade idejnog i glavnog projekta za prenamjenu objekata za stanovanje aktivnih vojnih lica u Čapljini, Sarajevu i Derventi. Ugovor je 27.12.2013. godine zaključen s izabranim dobavljačem, s rokom završetka usluge od 45 dana od ispostavljanja narudžbenice. Dobavljač je u roku dostavio Prijedlog idejnog rješenja, ali je Ministarstvo 27.01.2014. godine obavijestilo dobavljača u vezi vlastitih procedura odobravanja ovog prijedloga unutar Ministarstva. Ministar je 23.04.2014 dao saglasnost na Prijedlog idejnog rješenja i realizaciju izrade Glavnog projekta. Nismo upoznati je li Ministarstvo pokrenulo proceduru kod Ministarstva finansija i trezora BiH i Vijeća ministara BiH da se navedeni projekt tretira kao višegodišnji kapitalni projekt.

Preporučujemo Ministarstvu da nastavi sa započetim aktivnostima na projektu trajnog rješavanja smještaja aktivnih vojnih lica te zauzme proaktivan pristup u blagovremenom rješavanju svih neophodnih pitanja, a sve u cilju efikasne realizacije cjelokupnog projekta.

Naknade za odvojen život: Naknade su realizovane u iznosu od 6.449.878 KM. Pravo na naknadu za odvojen život ostvaruju imenovane osobe, rukovodeći državni službenici i savjetnici u Ministarstvu. Pravo na naknadu za odvojen život u Oružanim snagama ostvaruju sva aktivna vojna lica (generali, časnici, dočasnici i vojnici). Naknada za odvojen život za

¹⁴ Službeni glasnik BiH broj 04/09, 58/09 i 06/12

Ministarstvo i Oružane snage je isplaćivana na osnovu internog rješenja i potvrde o prebivalištu (CIPS) u iznosu od 300 KM mjesečno, što je sukladno Zakonu o plaćama i naknadama u institucijama BiH i Odluci o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama BiH na troškove smještaja, naknadu za odvojen život i naknadu za privremeno raspoređivanje¹⁵. U Ministarstvu je pravo na ovu naknadu ostvarilo šest osoba, a u Oružanim snagama 2.193 osobe.

Naknade za topli obrok: Naknade su ostvarene u iznosu od 9.427.168 KM. Metodom uzorka konstatovano je kako se prilikom obračuna i isplate ove nakande Ministarstvo pridržavalo odredbi Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonskih akata pomenutog Zakona.

Regres za godišnji odmor: Naknade za regres za godišnji odmor ostvarene su s 31.12.2013. godine u iznosu od 3.137.429 KM. Regres je isplaćen u iznosu 300 KM svim zaposlenim s koeficijentom za obračun plaće do 4, a za zaposlene čiji je koeficijent preko 4, regres je isplaćen u iznosu od 1 KM.

Pomoć u slučaju smrti ili teže bolesti: Ukupno ostvareni izdaci za ove naknade tokom 2013. godine iznose 1.026.285 KM i isplaćene su sukladno Odluci o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu u slučaju teške povrede na radu zaposlenog, teške bolesti i invalidnosti zaposlenog ili člana njegove uže porodice i smrti člana uže porodice zaposlenog¹⁶ te Odluci o načinu i postupku ostvarivanja prava na naknadu u slučaju smrti zaposlenog¹⁷.

Ostale naknade: Izdaci za ove naknade tokom 2013. godine realizovani su u iznosu od 19.084 KM. U 2012. godine na ovom kontu evidentiran je iznos od 858.736 KM, a odnosio su se na naknade za stručno obrazovanje i usavršavanje u Ministarstvu odbrane BiH. U 2013. godini navedeni izdaci za školovanje u zemlji i inostranstvu knjiže se na troškove dnevnica u zemlji i inostranstvu, odnosno na poziciji putnih troškova, a ne na naknadama. Na poziciji ostalih naknada za posmatrani period 2013. godine knjiže se izdaci za troškove selidbe kao i dodaci za supruge za lica u vojno - diplomatskim i vojnim predstavništvima BiH.

Naknade novčanih primanja vojnih lica: Naknade su realizovane u iznosu od 443.700 KM i odnose se na naknade troškova školovanja isplaćene kadetima upućenim na školovanje. Naknada je isplaćena u iznosu od 25% od osnovne plaće početnog radnog mjesta stručne sprema koju ima kadet, a prema Zakonu o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine. Također se odnose i na jednokratne novčane naknade isplaćene osobama koje se prvi put primaju u djelatnu vojnu službu. Naknada je isplaćena u iznosu 300 KM prema Zakonu o službi u Oružanim snagama BiH¹⁸ i Pravilniku o plaćama i drugim naknadama vojnih lica na službi u Ministarstvu i Oružanim snagama.

Naknade za mirovne misije: Naknade za mirovne misije realizovane su u iznosu od 4.561.648 KM i odnose se na naknade isplaćene osobama koje su upućene u mirovnu misiju u Kongo. Radi se o pet osoba koje primaju mjesečnu naknadu od 1.350 KM. Također, odnose se i na naknade isplaćene osobama koje su upućene u misiju snaga međunarodne sigurnosne pomoći (ISAF). Naknada za dnevni angažman pripadnika Ministarstva i Oružanih snaga koji su upućeni u misiju snaga međunarodne sigurnosne pomoći (ISAF) iznosi 90, 100 i 105 EUR-a, u ovisnosti od dužnosti koju obavljaju tokom misije. Naknade se isplaćuju sukladno Odluci o novčanim naknadama za angažman pripadnika Ministarstva i Oružanih snaga u operacijama

¹⁵ Službeni glasnik BiH broj 42/12

¹⁶ Službeni glasnik BiH broj 67/09

¹⁷ Službeni glasnik BiH broj 38/09

¹⁸ Službeni glasnik BiH broj 88/05, 53/07, 59/09, 74/10 i 42/12

podrške miru i drugim aktivnostima u inostranstvu¹⁹. Prema evidencijama, pet osoba u decembru 2013. godine je upućeno u misiju Kongo, dok su se 53 osobe nalazile u misiji ISAF.

- **Putni troškovi**

Ukupno ostvareni putni troškovi u 2013. godini iznose 2.752.082 KM. Od toga, troškovi putovanja u zemlji iznose 1.473.771 KM, a troškovi putovanja u inostranstvu 1.278.311 KM. Značajni izdaci na putnim troškovima u inostranstvu odnose se na troškove prijevoza javnim sredstvima (391.080 KM), troškove smještaja (124.589 KM) i troškove dnevnica u inostranstvu (739.102 KM). U odnosu na prethodnu godinu, putni troškovi su veći za 882.617 KM. Konstatovali smo kako je jedan dio putnih troškova, konkretno troškovi avio karata, u iznosu od 120.000 KM, zbog nedostatka sredstava na toj poziciji knjižen na konto 613524 - Prijevozne usluge.

Putovanja u zemlji uglavnom su se odnosila na obavljanje redovitih aktivnosti Ministarstva i Oružanih snaga (obilazak lokacija Oružanih snaga, obilježavanje godišnjica, sigurnosne provjere pripadnika Oružanih snaga, implementacija programa, usaglašavanja obaveza itd.) dok se putovanja u inostranstvo uglavnom odnose na razne konferencije, samite, seminare, misije, konzultacije, bilateralne sastanke i druge aktivnosti Ministarstva.

Podnošenje putnih naloga na obračun u Ministarstvu i Oružanim snagama uglavnom se vrši u propisanom roku. Međutim, uočili smo kako postoji vremenski razmak između podnošenja naloga i konačnog obračuna i isplate po putnom nalogu u blagajni, zbog same procedure koju nalog mora proći (potrebni potpisi i odobravanja pretpostavljenih). Također, u određenim slučajevima smo uočili kako podizanje putne akontacije nije vršeno na temelju realne procjene troškova i da su iznosi akontacije znatno veći od stvarnih troškova puta.

Isplatu putnih akontacija treba vršiti na osnovu realne procjene očekivanih troškova službenog puta te preduzeti odgovarajuće mjere kako bi se skratilo vrijeme između podnošenja naloga na pravdanje i njegovog konačnog obračuna u blagajni.

Kod putnih naloga u inostranstvo, uglavnom nisu priloženi pozivi organizatora sa specifikacijom troškova koje snosi organizator, čime je otežano praćene odluke Vijeća ministara BiH. Također, ponovno je uočeno kako je u određenim slučajevima isplaćena puna dnevica u inostranstvu za prvi i posljednji dan na službenom putu u slučaju kada je osigurana ishrana. Ovakav način obračuna dnevnica regulisan je Uputstvom o načinu obračuna dnevnica u zemlji i inostranstvu za zaposlene u Ministarstvu i Oružanim snagama od 06.05.2011.godine. Odlukom Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine na naknadu za službeno putovanje, definisano je kako se jedna dnevica obračunava za svaka 24 sata provedena na službenom putovanju, te ako je na službenom putovanju osigurana ishrana, pripadajuća dnevica se umanjuje za 70%.

Mišljenja smo kako Ministarstvo treba preispitati navedeni način obračuna i isplate dnevnica u inostranstvu u odnosu na Odluku Vijeća ministara BiH. Također, potrebno je uz putne naloge osigurati prilaganje cjelokupne korespondencije s organizatorom (pozivi, specifikacija troškova koje snosi organizator, informacije o organizatoru).

Uočili smo kako se prema Odluci o regulisanju isplate dnevnica vozačima na ličnost od 11.05.2010. godine vrši isplata dnevnica vozačima u dane vikenda, a na temelju specifičnog angažiranja istih za prevoženje imenovanih osoba, preko 80 kilometara u mjesto stalnog prebivališta. Odluka nije stavljena van snage nakon donošenja Odluke Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine na

¹⁹ Službeni glasnik BiH broj 79/12

naknadu za službeno putovanje (25.01.2012. godine). Odluka Vijeća ministara BiH ne poznaje pojam dnevnice na ličnost.

Suština isplata dnevnica je obavljanje službenih zadataka te je potrebno navedenu odluku Ministarstva o dnevnicama uskladiti s odlukom Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama Bosne i Hercegovine na naknadu za službeno putovanje.

- **Izdaci telefonskih i poštanskih usluga**

Izdaci telefonskih i poštanskih usluga ostvareni u 2013. godini iznose 755.627 KM. Značajni troškovi odnose se na izdatke za fiksne telefone (454.796 KM), mobilne telefone (173.077 KM) i troškove interneta (57.669 KM).

Odlukom o visini troškova za službene mobilne telefone utvrđeno je pravo na upotrebu službenih mobilnih telefona i visina troškova. Pravo na mjesečnu naknadu troškova službenih mobilnih telefona u Ministarstvu ima 91 zaposlenik, u rasponu od 20 KM za vozača i referenta, do 400 KM za ministra i zamjenike ministra, a pravo na mjesečnu naknadu troškova službenih mobilnih telefona u Oružanim snagama ima 176 osoba. Tokom godine pravo na priznavanje troškova mobilnih telefona je ostvarilo 206 osoba, od čega 27 osoba samo za dva mjeseca, u rasponu od 20 za timove za deminiranje do 200 KM za načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga. Prosječni mjesečni izdaci za mobilne telefone u 2013. godini u Ministarstvu iznose 3.970 KM, dok u Oružanim snagama iznose 8.005 KM. Izdaci su povećani u odnosu na prethodnu godinu.

U januaru 2013. godine došlo je do prekida tarifiranja na centrali fiksne telefonije, te nije bilo moguće izvršiti očitavanje pojedinačne potrošnje niti naplatu ostvarenih prekoračenja. Kvar nije otklonjen u 2013. godini, ali su nas iz Ministarstva upoznali kako centrala arhivira mjesečne podatke, tako da će nakon otklanjanja kvara podaci o eventualnim prekoračenjima biti izlistani, a prekoračenja naknadno obustavljena od plaća zaposlenih.

- **Izdaci za energiju i komunalne usluge**

Izdaci za energiju i komunalne usluge ostvareni u 2013. godini iznose 7.079.908 KM. Značajni troškovi odnose se na izdatke za energiju (3.531.362 KM), lož ulje (1.222.228 KM), vodu i kanalizaciju (1.008.782 KM) i centralno grijanje (419.091 KM).

Zaprimanje faktura vrši se prema Odluci o standardnim operativnim procedurama stvaranja obaveza i unosa podataka putem ISFU sistema u Glavnu knjigu trezora od 23.10.2013. Svi računi za komunalne usluge dostavljaju se izravno na adresu Ministarstva, odnosno u Sektor za finansije i budžet radi ažurnosti evidentiranja i blagovremenog podnošenja faktura na naplatu, kako bi se izbjeglo plaćanje kamata. Također, na svakoj lokaciji odgovorna osoba vrši ovjeru zapisnika o očitavanju izvršene usluge, te se isti dostavlja Sektoru za finansije i budžet. Svakodnevno se pristigli računi za komunalne usluge usaglašavaju s ovjerenim zapisnicima o očitavanju i šalju na naplatu. Revizijom izdataka za električnu energiju i vodu i kanalizaciju smo konstatovali kako je vrijeme od zaprimanja faktura, pa do njihovog plaćanja znatno smanjeno u odnosu na ranije razdoblje i da su kamate po ovom osnovu minimizirane. Ministarstvo radi na usaglašavanju obaveza iz ranijeg perioda s dobavljačima komunalnih usluga, kako bi se iste zatvorile i obustavilo plaćanje kamata po ovom osnovu.

Lož ulje: Realizacija na kontu lož ulje iznosila je 1.222.228 KM. Procedura nabavke je provedena putem dva otvorena postupka, jedan za lož ulje srednje (mazut) i jedan za lož ulje ekstra lako. U toku 2013. godine, za potrebe Oružanih snaga izabrani dobavljač je isporučio mazut u iznosu od 470.541 KM te lož ulje ekstra lako u iznosu od 751.687 KM. Nabavke su izvršene u skladu sa potrebama kasarni, a na osnovu rasporednih naloga koji su dobavljačima

dostavljeni kao dopuna uz narudžbenice. Isporku su pratile otpremnice koje su potpisivale odgovorne osobe na lokacijama – kasarnama i istovremeno sastavljale zapisnik o prijemu.

- **Izdaci za nabavku materijala**

Ukupno realizovani izdaci za nabavku materijala u 2013. godini iznose 9.520.446 KM. Najznačajniji iznosi odnose se hranu i prehrambeni materijal (5.441.359 KM), odjeću, uniforme i platno (1.724.921 KM), vojni materijal (647.105 KM), obrasce i papir (340.544 KM) i ostali potrošni materijal (329.634 KM).

Izdaci za hranu i prehrambeni materijal: Ukupna realizacija izdataka na ovom kontu iznosi 5.441.359 KM. Od toga, 1.584.504 KM se odnosi na rezervisana sredstva za nabavku hrane i prehrambenih artikala za potrebe Oružanih snaga, knjižena kao vremensko razgraničenje. Nabavke su uglavnom realizovane posredstvom ugovora zaključenih u ranijem razdoblju, a na bazi okvirnih sporazuma koji su bili temelj za potpisivanje pojedinačnih ugovora. Poređenjem faktura dobavljača s narudžbenicom uočeno je kako je isporučena roba u skladu sa ugovorenim cijenama, količinama i rokovima plaćanja. Svaki račun se provjerava od strane ovlaštenih osoba za kontrolu u Ministarstvu i Oružanim snagama, s potpisom i odobrenjem naredbodavaca.

Izdaci za odjeću, uniforme i platno: Realizacija izdataka na ovom kontu ukupno iznosi 1.724.921 KM. Značajniji iznosi većinom se odnose se na donaciju vojske SAD-a u odjeći i obući vojnika, municiji, logističkoj opremi i sl. Pored toga, nabavke su vršene i prema Ugovorima zaključenim u ranijem periodu i Ugovora iz 2013. godine na osnovu rezervisanih sredstava knjiženih na račun vremenskih razgraničenja u ukupnoj vrijednosti od 725.345 KM. Donacija od strane vojske SAD-a odvija se na bazi ranije potpisanog Sporazuma o ekonomskoj, tehničkoj i srodnoj pomoći za BiH.

Izdaci za vojni materijal: Ukupno realizovani izdaci na ovom kontu iznose 647.105 KM. Najznačajniji iznos knjižen na ovom kontu odnosi se na nabavku bojevog i manevarskog streljiva u vrijednosti od 472.831 KM na osnovu Ugovora zaključenog krajem godine. Finansijska sredstva po ovom ugovoru su rezervisana i evidentirana su kao vremensko razgraničenje. U Ugovoru je navedeno da će dobavljač isporučiti materijalna sredstva u roku od dana 30 dana od izdavanja narudžbenice od strane Ugovornog organa. Do dana završne revizije nije izdata narudžbenica odnosno pomenuta roba nije isporučena.

- **Izdaci za usluge prijevoza, goriva i održavanja vozila**

Evidentirani izdaci za upotrebu vozila i helikoptera iznose 6.655.401 KM. Značajniji troškovi odnose se na izdatke za nabavku goriva (4.271.064 KM), izdatke za popravak i održavanje vozila (1.417.985 KM) te izdatke za mlazno gorivo (629.766 KM).

Procesom revizijom obuhvaćeno je korištenje i održavanje službenih putničkih vozila Ministarstva i vojnih putničkih vozila Oružanih snaga. Prema dostavljenim podacima, 38 vozila je na raspolaganju zaposlenicima Ministarstva, a 37 putnička vozila su na raspolaganju pripadnicima Oružanim snagama.

Pravilnikom o načinu upotrebe službenih vozila u Ministarstvu od 28.02.2007. godine, utvrđeni su način i uslovi upotrebe službenih vozila, odnosno raspoređivanje, odobravanje, evidentiranje, održavanje, servisiranje i mjere sigurnosti i odgovornosti pri upotrebi vozila. Pored toga, u cilju jačanja sistema internih kontrola, Ministarstvo je donijelo još niz propisa kojim se preciznije definiše način korištenja vozila. Tako je donesena Odluka o utvrđivanju mjesečnih kvota za potrošnju pogonskog goriva kojom su utvrđene mjesečne maksimalne količine utroška goriva prema nosiocu funkcije u Ministarstvu. U 2013. godini je bilo u primjeni štampanje i izdavanje bonova za točenje goriva, koje je korisnik vozila mogao mjesečno

zadužiti do maksimalne količine odobrene Odlukom. Navedeno je uspostavljeno u cilju jačanja kontrole nad utroškom goriva. Međutim, ovakav vid ograničenja trošenja goriva nije dao pozitivne efekte, te je u 2014. godini odluka o izdavanju bonova stavljena van snage.

Za potrebe rada Ministarstva na raspolaganju je 38 vozila. Pravo raspolaganja vozilom 24 sata imaju ministar i zamjenici ministra (zadužuju po dva vozila). Međutim, uvidom u dokumentaciju može se konstatovati da su i u 2013. godini pravo raspolaganja vozilom 24 sata imale 22 osobe, i to sekretar Ministarstva, pomoćnici ministra, vjerski službenici, inspektori te pojedini šefovi odsjeka. Analizirajući dostavljene evidencije o upotrebi vozila u Ministarstvu, može se konstatovati kako su izdaci za gorivo evidentirani u iznosu od 156.379 KM, a za servis i održavanje 28.170 KM. Evidentirani izdaci za servis vozila koja koristi Ministarstvo u 2013. godini su značajno manji u odnosu na prethodnu godinu. Sagledavajući starosnu strukturu voznog parka Ministarstva, može se konstatovati kako nije bilo izmjena u odnosu na prethodnu godinu te da je većina vozila starija od pet godina što zahtijeva češće servisiranje. Ministarstvo ni u 2013. godini za svoja vozila nije osiguralo efikasan sistem praćenja, odnosno evidentiranja troškova održavanja službenih vozila (redovni ili vanredni servis) iz čega proizilazi kako nije uspostavljena pouzdana baza za samu ocjenu opravdanosti za izdavanje odobrenja servisiranja vozila.

Preporučujemo Ministarstvu da u cilju kontrole i efikasnijeg raspolaganja odobrenim sredstvima, sačini pouzdanu bazu podataka za svako vozilo koje se koristi za potrebe rada Ministarstva. Ponovno preporučujemo Ministarstvu da analizira opravdanost postojećeg voznog parka, sagledavajući ekonomičnost i samu efikasnost pojedinih vozila.

Upotreba vozila Oružanih snaga definisana je Instrukcijom o primjeni kriterija sljedovanja i načinu korištenja motornih vozila u Oružanim snagama te Standardnim operativnih procedurama o kriterijima sljedovanja i načinu upotrebe službenih motornih vozila. Internim aktima su definisani kriteriji sljedovanja vozila u Oružanim snagama podjelom na četiri korisničke grupe. Prvu korisničku grupu čine vozila s vozačem na koja imaju pravo načelnik i zamjenici načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga, zapovjednici i zamjenici zapovjednika Operativnog zapovjedništva, zapovjednik i zamjenici zapovjednika Zapovjedništva za podršku i zapovjednici 4. 5.i 6. pješачke brigade. Revizijom su obuhvaćena vojna putnička vozila (bez borbenih i neborbenih vozila i inžinjerskih mašina). Prema podacima Zajedničkog stožera, u Oružanim snagama u upotrebi je 37 putnička vozila. Od tog broja, 15 vozila je dano na upotrebu 24 sata. Izdaci iskazani za servis i održavanje vozila su 71.678 KM. Uvidom u dostavljene podatke može se konstatovati kako su značajni izdaci (28.300 KM) evidentirani za održavanje pet vozila. Uporednom analizom evidentiranih troškova održavanja u 2012. godini i 2013. godini može se zaključiti da se ponavljaju značajni izdaci održavanja za ista vozila.

Sagledavajući cjelokupan sistem internih kontrola upotrebe vozila, može se konstatovati kako ni u 2013. godini nije efikasno uspostavljen. Vodi se niz evidencija o upotrebi, servisiranju i održavanju vozila. Sačinjene evidencije su više formalne prirode, nisu sistemski uvezane, te ne omogućavaju sveobuhvatan pregled i kvalitetnu osnovu za analizu upotrebe vozila. Provedenom revizijom konstatovano je kako se ne vrše analize troškova vezanih za upotrebu vozila. Stoga smatramo kako je potrebno uspostaviti efikasniji sistem evidentiranja izdataka za vozila koji bi, pored svoje formalne, dobio i suštinsku ulogu, te predstavljao temelj za analizu upotrebe vozila i planiranja izdataka vezanih za ove namjene.

Smatramo kako je neophodno uspostaviti učinkovitiju kontrolu troškova koji se vežu za upotrebu službenih vozila (popravak, servisi, utrošak goriva, osiguranje, itd). Obzirom na organizaciju Ministarstva i disperziju voznog parka, mišljenja smo kako je, u cilju jačanja sistema internih kontrola, potrebno uspostaviti efikasnu i operativnu bazu podataka za vozila.

Također, mišljenja smo kako je potrebno preispitati opravdanost prava raspolaganja službenim vozilima 24 sata dnevno, s naglaskom za državne službenike, jer isto može uzrokovati nenamjensko korištenje javnih sredstava.

Uvidom u putne naloge za vozila može se konstatovati kako je u pojedinim slučajevima evidentiran značajan broj kilometara (130 km i više) kao loko vožnja. Također, pregledom naloga za vozila koja koriste vojno - diplomatski predstavnici u inostranstvu, uočeno je kako nije osiguran adekvatan sistem kontrole nad istim, jer korisnik vozila izdaje i odobrava nalog za korištenje istog. Potrebno je osigurati efikasniji sistem kontrole nad izdanim nalogima, s naglaskom da isti moraju biti pouzdanih, tačni, pregledni i realni.

U Izvještaju o reviziji Ministarstva za 2012. godinu, Ministarstvu je sugerisano da se obrati Ministarstvu finansija i trezora BiH za otvaranje novih kontnih brojeva, koji bi služili za evidentiranje troškova vezanih za vozila koja se ne ubrajaju u kategoriju M1 vozila. Ministarstvo je postupilo po navedenoj sugestiji te se obratilo Ministarstvu finansija i trezora BiH za dodjelu novih kontnih brojeva, ali nisu dobili povratnu informaciju.

Preporučujemo Ministarstvu da zauzme proaktivan stav po ovom pitanju, te uputi urgenciju ili razmotri drugi način osiguranja odvojenog knjigovodstvenog praćenja održavanja motornih vozila za prijevoz putnika, koja osim sjedišta vozača imaju još najviše osam sjedišta (M1 vozila) i drugih vozila na motorni pogon (borbena i neborbena vozila, inžinjerske mašine, autobusi itd.).

Iako je u Izvještaju o finansijskoj reviziji za 2011. godinu Ministarstvu preporučeno postupanje po Odluci o raspodjeli i popuni s motornim vozilima Odjela za opće i zajedničke poslove Ministarstva, kojom je definisano da se izvrši primopredaja vozila, po istoj niti u 2013. godini nije postupano.

Izdaci za gorivo: Izdaci za gorivo evidentirani su u iznosu od 4.271.064 KM. Analizirajući evidentirane izdatke može se konstatovati kako su se tokom godine nabavile i veće količine goriva, obzirom kako se početkom godine plaćanje goriva koje se točilo na civilnim benzinskim stanicama vršilo s pozicije razgraničenih rashoda. Tačnije, Ministarstvo je krajem 2012. godine razgraničilo 100.000 KM za nabavku goriva. Rezervisanje sredstava je izvršeno na osnovu ugovora zaključenog 2012. godine, a isti je korišten i tokom čitave 2013. godine i krajem godine je također izvršeno rezervisanje sredstava. Ovakav način prikazivanja izdataka stvara iskrivljenu sliku izvršenja budžeta. Sagledavajući vrijednost zaključenog ugovora može se zaključiti kako ugovorene količine ne predstavljaju realne potrebe za jednu fiskalnu godinu. Izbor dobavljača je izvršen na osnovu provedenog otvorenog postupka bez zaključenja okvirnog sporazuma. Ugovor se primjenjuje tri godine, a što je posljedica nerealnog definisanja potrebnih količina i ugovaranje razdoblja trajanja ugovora.

- **Izdaci za tekuće održavanje**

Izdaci za tekuće održavanje u 2013. godini su ostvareni u iznosu od 3.907.001 KM. Značajniji troškovi odnose se na popravak i održavanje vozila (1.417.985 KM), popravak i održavanje opreme (1.751.599 KM) te popravak i održavanje zgrada (565.041 KM).

Usluge popravke i održavanja opreme: Uočili smo kako je izbor dobavljača za popravak i održavanje opreme izvršen na osnovu cijena pojedinih rezervnih dijelova, potrebnih norma sati za zamjenu tih dijelova te cijene norma sata. Pregledom faktura koje se odnose na popravak i održavanje opreme, uočili smo kako se znatan dio fakturisanih vrijednosti odnosi na one rezervne dijelove koji nisu bili predmet javne nabavke, odnosno ponude i ugovora te za koje nisu definisani ni potrebni norma sati za zamjenu tih dijelova. Ovako definisana

tenderska dokumentacija i zaključeni ugovori ne osiguravaju efikasno praćenje ugovorenih usluga održavanja.

Na osnovu ranijeg iskustva treba procijeniti koji su to radovi i dijelovi koji se mogu javiti prilikom održavanja opreme i na bazi toga sastaviti tehničku specifikaciju traženih usluga što bi umanjilo mogućnost postojanja nepredviđenih radova i rezervnih dijelova.

- **Ugovorene usluge**

Ukupna realizacija izdataka za ugovorene usluge s 31.12.2013. godine iznosi 2.607.544 KM. Od toga, značajniji iznosi odnose se na izdatke za primarnu zdravstvenu zaštitu (724.001 KM), reprezentaciju (353.636 KM), usluge smještaja (193.357 KM), ostale stručne usluge (188.090 KM) i ostale nespomenute usluge (154.155 KM).

Usluge primarne zdravstvene zaštite: Izdaci knjiženi na ovom kontu pretežno se odnose na usluge liječničkih pregleda vojnika radi upućivanja u vojnu misiju u inostranstvo i u manjem iznosu pravdanja troškova zdravstvene zaštite od strane vojno - diplomatskog predstavništva u SAD-u.

Pomenute usluge vršene su na bazi zaključenih pojedinačnih ugovora prema okvirnom sporazumu iz 2013.godine, na period od tri godine sa zdravstvenim ustanovama o vršenju usluga pregleda deminera, pilota i letaćkog osoblja, vozača i osoba koje se upućuju u vojne misije u inostranstvo. Ukupna vrijednost potpisanih ugovora za navedene usluge iznosi 1.300.000 KM za godinu dana. Putem provedenog otvorenog postupka za javne nabavke, ugovori za liječničke preglede su zaključeni s četiri zdravstvene ustanove. Također, s pet županijskih zdravstvenih ustanova zaključeni su pojedinačni ugovori o obavljanju redovnih i vanrednih laboratorijskih pregleda. U istim su detaljno definisane cijene svih vrsta usluga koje se pružaju. Komparacijom cijena iz pojedinih faktura s ugovorenim, konstatovana je kompatibilnost istih, kao i da su potpisi na fakturama od strane odgovornih osoba.

Usluge reprezentacije: Ukupna realizacija izdataka na ovom kontu iznosi 353.636 KM. Najznačajniji iznos odnosi se na nabavku poklona za potrebe Ministarstva i Oružanih snaga ukupne vrijednosti 119.690 KM.

Prema internom aktu, pravo na visinu izdataka za reprezentaciju ostvaruje 40 osoba. Odobreni iznosi na mjesečnom nivou kreću se u rasponu od 60 KM za zamjenike zapovjednika, savjetnike ministra i zamjenika ministra i šefove ureda, do 500 KM za ministra.

Odlukom je definisano kako se reprezentacijom smatraju bezalkoholni napici (kafa, čaj, sok, mineralna voda i sl.) nastali u bifeima zgrade Ministarstva. U izuzetnim slučajevima, troškovi reprezentacije mogu biti priznati na temelju održavanja sastanaka ili sjednica i protokolarnih troškova na temelju rješenja ili odluke koju donosi ministar. Također, prilikom organiziranja sastanaka s pet i više osoba u salama za sastanke Ministarstva, obračunati troškovi odnosit će se na Službu za zajedničke poslove uz potpis organizatora sastanka.

Provedenom revizijom pojedinih faktura za reprezentaciju, primjećeno je kako određene osobe u Oružanim snagama i dalje koriste maksimalno odobreni iznos za reprezentaciju i u pojedinim slučajevima kompletan odobreni iznos iskoriste za nabavku alkoholnih pića. Također, uočeno je kako se prilikom organizacije sastanaka s pet ili više osoba, potpisivanje računa ne vrši od strane osobe navedene u internoj odluci, već to za njih najčešće obavljaju tehnički sekretari.

Preporučujemo da se kod osoba kojima su odobreni određeni iznosi limita prema internoj odluci, preispita stvarna namjena maksimalno potrošenih iznosa kao i učestala nabavka alkoholnih pića. Također, prilikom organizacije sastanaka s više osoba, pravdanje računa su dužne vršiti ovlaštene osobe navedene u internoj odluci.

Usluge smještaja: Na ovom kontu su pretežno knjižene usluge smještaja učesnika u prihvatu i provođenju posmatračkog leta od strane zemalja potpisnica, a prema ugovoru „Otvoreno nebo“, između Ministarstva i Međunarodnog aerodroma Sarajevo, zatim plaćanje smještaja bh

vojnika u okviru njemačkog vojnog kontingenta za sudjelovanje u vojnoj misiji u Afganistanu, zatim smještaj uposlenika Ministarstva na međunarodnom vojnom hodočašću u Francuskoj i smještaj studenata za vrijeme održavanja kursa u okviru Centra za podršku operacijama u miru u Butmiru. Pregledom pojedinih faktura dobavljača, uočeno je kako se ugovorne strane pridržavaju ugovorenih iznosa.

Ostale stručne usluge: Realizacija izdataka na ovom kontu iznosi 188.090 KM. Izdaci knjiženi na ovom kontu pretežito se odnose na sudjelovanje u predputnoj obuci osam časnika Oružanih snaga u sastavu njemačkog kontingenta u ISAF misiji u Afganistanu. Predsjedništvo BiH je 05.01.2009. godine donijelo Odluku o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga u NATO misiji u Afganistanu. Potpisivanjem pristupne note, BiH je postala članica Memoranduma o razumijevanju između Saveznog ministarstva odbrane SR Njemačke, MO Kraljevine Norveške i OS Kraljevine Švedske. Istim se BiH obavezala da će snositi sve troškove sudjelovanja časnika, a Vijeće ministara BiH je usvojilo ocjenu opravdanosti sudjelovanja pripadnika Oružanih snaga u ovoj misiji.

6.2. Kapitalni izdaci

Ukupni kapitalni izdaci ostvareni tokom 2013. godine iznose 3.414.870 KM, a odnose se na nabavku opreme (3.092.019KM) i rekonstrukciju i investicijsko održavanje (322.851KM). Značajnija realizacija evidentirana je na osnovu nabavke vojne opreme (768.505 KM), opreme za prijenos podataka i glasa (1.780.919 KM), nabavku motornih vozila (134.927 KM) te nabavke kompjuterske opreme (126.400 KM).

Ministarstvu su Zakonom o budžetu za 2013. godinu odobrena sredstva za kapitalna ulaganja u iznosu od 9.413.000 KM. Odobrenim prestrukturiranjima izvršenim u toku godine, sredstva su dodatno povećana za 2.113.782 KM, tako da sa 31.12.2013. godine ukupna odobrena sredstva za kapitalna ulaganja iznose 11.526.782 KM. Navedeni ukupan iznos odnosi se na odobrene kapitalne izdatke za 2013. godinu u iznosu od 4.046.782 KM, te iznosa od 7.480.000 KM odobrenog za višegodišnje kapitalne izdatke za 2013./2014.godinu shodno Odluci Vijeća Ministara BiH o višegodišnjem projektu remonta helikoptera broj 276/13 od 18.12.2013. godine.

Odstupanje planiranih kapitalnih ulaganja, od ulaganja izvršenih u 2013. godini prouzročeno je prvenstveno zbog neokončavanja postupaka izbora najpovoljnijeg dobavljača, te je planirani iznos od 7.480.000 KM za ostalo investicijsko održavanje, odlukom Vijeća ministara BiH prenesen na višegodišnje projekte za što su sredstva osigurana u okviru odobrenog budžeta Ministarstva u 2013. godini.

- **Višegodišnji kapitalni izdaci**

U okviru budžeta Ministarstva, odobren je jedan višegodišnji kapitalni projekat – remont helikoptera. Obzirom kako planiranih 7.480.000 KM za remont helikoptera u okviru kapitalnih izdataka nije realizovano u 2013. godini, ista su prenesena kao nerealizovana sredstva u 2014. godinu kao višegodišnji kapitalni projekt. Odluku o višegodišnjem projektu remonta helikoptera za razdoblje 2013. - 2014. godina, donijelo je Vijeće ministara BiH 18.12.2013. godine.²⁰

²⁰ Službeni glasnik BiH broj 103. od 30.12.2013. godine

6.3. Tekući grantovi

- **NATO Trust fond**

U decembru 2010. godine Vijeće ministara BiH donijelo je Odluku o udruživanju sredstava iz budžeta Ministarstva u NATO Trust Fund za projekt zbrinjavanja otpuštenog osoblja Oružanih snaga BiH za razdoblje 2010-2012. godina koji realizira Međunarodna organizacija za migracije (IOM). Ukupna vrijednost projekta iznosi 3.000.000 KM. Realizacija projekta je produžena i u 2013. godini nakon čega će Ministarstvo dostaviti konačan izvještaj nadležnim institucijama Bosne i Hercegovine o realizaciji istog.

Ministarstvo je kroz Aneks budžetskog zahtjeva tražilo da se osiguraju dodatna sredstva u iznosu od 1.000.000 KM za nastavak projekta tranzicije personala, međutim sredstva nisu osigurana. Stoga je Ministarstvo, u cilju realizacije projekta i u 2013. godini i zbrinjavanja personala koji će biti otpušten u tekućoj godini, predložilo izmjenu i dopunu Odluke Vijeća ministara BiH od 02.11.2010. godine, te da se Ministarstvu odobri nastavak projekta u 2013. godini, a da se potrebna dodatna sredstva u iznosu od 300.000 KM osiguraju prestrukturiranjem iz raspoloživih sredstava odobrenog budžeta za 2013. godinu.

Vijeće ministara BiH je 25.04.2013. g. donijelo Odluku o nastavku projekta udruživanja sredstava iz budžeta Ministarstva u NATO Trust Fund, za projekat zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva u 2013. godini (Službeni glasnik BiH, broj 44/13) te da se neophodna sredstva u iznosu 300.000 KM osiguraju prestrukturiranjem odobrenog budžeta Ministarstva za 2013. godinu. Ovom odlukom je također definisano kako će Ministarstvo dostaviti konačan izvještaj Vijeću ministara BiH o realizaciji projekta.

Odlukom o prestrukturiranju sredstva od 11.07.2013. g. izvršena je promjena strukture rashoda u iznosu od 300.000 KM s pozicije Ugovorene usluge na poziciju Tekući grantovi. Aneks finansijskog sporazuma o BiH kontribuciji u Nato Trust Found potpisan je 31.07.2013. godine. Realizacija programa je trajala do 30.09.2013. godine. U toku završne revizije Ministarstvo je pripremalo konačan izvještaj o realizaciji ovog projekta prema Vijeću ministara BiH.

7. Bilans stanja²¹

Ukupna aktiva Ministarstva na 31.12.2013. godine iznosi 52.599.719 KM i odnosi se na novčana sredstva (187.034 KM), kratkoročna potraživanja (903.503 KM) i neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (51.509.182 KM).

Ukupna pasiva Ministarstva na 31.12.2013. godine iznosi 86.421.165 KM koju čine kratkoročne tekuće obaveze od kojih se najveći dio odnosi na obaveze prema dobavljačima (7.352.669KM), obaveze prema zaposlenima za plaće, naknade i poreze i doprinose (20.217.074 KM), razgraničeni rashodi (7.342.239KM) i izvori sredstava (51.509.182KM).

- **Novčana sredstva**

Novčana sredstva u Ministarstvu na 31.12.2013. godine iskazana su u ukupnom iznosu od 187.034 KM, a odnose se na novčana sredstva u blagajni. Pregledom na bazi uzorka blagajničkih izvještaja u sjedištu Ministarstva, konstatovano je kako su putem blagajne tokom 2013. godine uglavnom isplaćeni putni troškovi, akontacije za službena putovanja, te sitni materijalni troškovi. Na bazi provedenih revizorskih procedura, tj. pregledom izvještaja s

²¹ Bilans stanja na 31.12.2013. godine prikazana je u Tabeli II u prilogu Izvještaja.

popisa stanja blagajne na 31.12.2013. godine, ponovno su uočeni nedostaci u blagajničkom poslovanju. Naime, utvrđeno je kako se iz blagajne vrše isplate koje se ne evidentiraju u blagajničkim dnevnicima, što nije u skladu sa blagajničkim poslovanjem.

Ponovno preporučujemo Ministarstvu da blagajnu koristi isključivo za propisane namjene i u skladu sa pravilnicima koji regulišu ovo područje. Sve isplate i uplate na blagajnu trebaju se knjigovodstveno evidentirati ažurno i dokumentovano i u skladu sa propisima blagajničkog poslovanja.

- **Kratkoročna potraživanja**

Kratkoročna potraživanja u bilansu stanja iskazana su u iznosu 903.503 KM. Potraživanja se sastoje od potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge - avanse (353.245 KM) i ostala potraživanja (550.258 KM).

Potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge (avansi): Glavnina potraživanja odnosi se na dva dobavljača kojim su avansi uplaćeni 2009. godine, odnosno 2010. godine. Ministarstvo je u 2013. godini na temelju izvršenih radova i ispostavljene fakture zatvorilo dio avansa u iznosu od 360.400 KM. Još uvijek nisu realizovani avansi u ukupnom iznosu od 350.825 KM.

Ponovno preporučujemo Ministarstvu preduzimanje mjera koje će rezultirati rješavanjem nastalih potraživanja za date avanse.

Ostala potraživanja: Na ovoj poziciji, između ostalog, evidentirana su potraživanja za refundaciju naknada za bolovanje (173.310 KM), potraživanja od vojno – diplomatskih izaslanika (118.300 KM) te prelazni račun potraživanja (215.431 KM) na kome su evidentirana potraživanja nastala temeljem pružanja usluga u okviru SAR misije i sporazuma Otvoreno nebo. Ministarstvo je preduzimalo radnje na naplati potraživanja naknada za bolovanje te je dostavljalo urgencije i opomene pred tužbu nadležnim institucijama.

Potraživanja od vojno diplomatskih predstavnika u inostranstvu iskazana su u iznosu od 118.300 KM. U odnosu na 2012. godinu, potraživanja po ovom osnovu povećana su za 104.333 KM. U toku 2013. godine Ministarstvo je imalo 19 vojno – diplomatskih i vojnih predstavnika u inostranstvu. Način obračuna plaća, dodataka i naknada osoblja u vojno-diplomatskim predstavništvima BiH regulisano je Pravilnikom o plaćama, dodacima i naknadama osoblja u vojno-diplomatskim i vojnim predstavništvima BiH²². Ministarstvo još uvijek nije riješilo potraživanje iz prethodnih godina od tri osobe u ukupnom iznosu od 37.935 KM.

Ponovno preporučujemo Ministarstvu da preduzme konkretne mjere na rješavanju i naplati evidentiranih zaostalih potraživanja za osobe kojima je istekao mandat.

- **Realizacija izvršenog transfera (1.000.000 KM) iz 2010. godine za nabavku materijalno-tehničkih sredstava za provođenje Protuminskih akcija (PMA)**

Na osnovu Odluke ministra odbrane broj: 11-03-26-5046-2/10 od 14.12.2010. godine, Ministarstvo je deponiralo sredstva u iznosu od 672.604 USD (1.000.000 KM). Sredstva su deponirana za nabavku materijalno-tehničkih sredstava za provođenje Protuminskih akcija (PMA) u 2010/2011 godini. Sredstva su uplaćena 15.02.2011. godine na FMS račun Ministarstva u Trezoru SAD-a za program vojne pomoći Vlade SAD-a za Ministarstvo. Za navedeni iznos, u 2010. godini izvršeno je knjiženje na poziciji kapitalnih izdataka, ali nije izvršeno evidentiranje potraživanja na temelju uplaćenog transfera. Potraživanja za deponirana sredstva formirana su u evidencijama Ministarstva finansija i trezora BiH.

²² Službeni glasnik BiH, broj 31/10

Realizacija dijela materijalno-tehničkih sredstava u iznosu 219.636 USD prema pismu ponude i prihvatanja koje je potpisano od strane predstavnika Vlade SAD 07.02.2012. godine i predstavnika Ministarstva 15.02.2012. godine, još uvijek nije izvršena. Upoznati smo kako je Ministarstvo dobilo obavijest od ODC-a za poziv u Njemačku u vezi carinjenja PMA opreme, ali do same realizacije transfera još uvijek nije došlo.

Za ostatak sredstava u iznosu od 457.968 USD, na temelju zahtjeva Zajedničkog stožera Oružanih snaga, potpisano je pismo prihvatanja 22.07.2013. godine o nabavci uniformi.

Ponovno preporučujemo Ministarstvu da ubrza aktivnosti u vezi realizacije izvršenog transfera, posebno imajući u vidu vrijeme izvršene uplate.

- **Stalna sredstva**

U poslovnim knjigama Ministarstva evidentirana su ulaganja u objekte i opremu koja su izvršena iz budžeta i donatorskih sredstava od datuma kada je formirano Ministarstvo. Stalna sredstva Ministarstva evidentirana su u ukupnom iznosu od 51.509.183 KM, a sastoje se od građevina – vanjska osvjjetljenja, trotoari i ograde (129.996 KM), opreme (32.356.009 KM), stalnih sredstava u obliku prava (2.771.762 KM), sredstava u pripremi (34.728.353 KM) i ispravke vrijednosti stalnih sredstava (-18.476.937 KM).

Oprema: Vrijednost opreme u glavnoj knjizi Ministarstva iskazana je u iznosu od 32.356.009 KM. U odnosu na 2012. godinu evidentirano je povećanje u iznosu od 5.888.533 KM, koje se odnosi na nabavke iz budžetskih sredstava realizovane u 2013. godini, sredstva koja su aktivirana u 2013. godini, a nabavljena ili donirana u 2012. godini.

Sredstva u pripremi: Na poziciji sredstva u pripremi evidentiran je saldo u iznosu od 34.728.353 KM, što predstavlja povećanje za 2.325.215 KM u odnosu na 2012. godinu. Navedeni saldo se najvećim dijelom odnosi na investicijska ulaganja u objekte koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva, zbog postojeće problematike državne imovine.

Ispravka vrijednosti stalnih sredstava: Na kontu ispravke vrijednosti stalnih sredstava iskazan je ukupan saldo u iznosu od 18.476.937 KM od čega je u 2013. godini obračunata i knjižena vrijednost amortizacije stalnih sredstava u iznosu od 5.022.983 KM.

- **Popis imovine, obaveza i potraživanja**

Popis imovine i potraživanja, izvora finansiranja (obaveza), kao i tuđe imovine koja je u posjedu Ministarstva i Oružanih snaga za 2013. godinu, u Ministarstvu i Oružanim snagama organiziran je i izvršen prema Odluci o redovinom godišnjem popisu sredstava i obaveza prema izvorima sredstava i usklađivanja knjigovodstvenog stanja sa stvarnim stanjem na 31.12.2013.godine, od 24.09.2013. godine. Popis je izvršen na osnovu Uputstva o popisu – inventarisanju u Ministarstvu i Oružanim snagama od 09.03.2012. godine.

Popis imovine Ministarstva: Za popis stalnih sredstava Ministarstva imenovana je posebna komisija od sedam članova. Komisija je izvršila popis i sačinila Izvještaj 10.02.2014. godine. Prema Izvještaju popisne komisije, predmet popisa su bila stalna sredstva nabavljena i evidentirana u Odsjeku za materijalno – finansijsko poslovanje, sredstva naslijeđena od bivšeg Federalnog ministarstva odbrane koja su na korištenju u zgradi Ministarstva te sredstva vojno - diplomatskih predstavništava.

Na osnovu provedene revizije, uvidom u popisne liste, Izvještaj popisne komisije, dokumentacije koja je bila sastavni dio Izvještaja, te razgovora s članovima popisne komisije, konstatovano je kako popis stalnih sredstava Ministarstva nije u potpunosti izvršen u skladu sa relevantnim propisima o vršenju popisa koji se odnose na institucije BiH.

Naime, izvršen je samo fizički popis stalnih sredstava bez usaglašavanja s knjigovodstvenim stanjem. Međutim, ne možemo potvrditi da je i fizički popis stalnih sredstava Ministarstva izvršen u cijelosti i da su sva sredstva popisana.

Prilikom vršenja popisa popisnoj komisiji je data popisna lista izvučena iz modula stalnih sredstava koja obuhvata sva stalna sredstva i sredstva koja se nalaze u zgradi Ministarstva i ona koja se nalaze kod Oružanih snaga na raznim lokacijama. Naime, ova popisna lista obuhvata sve što je evidentirano u glavnoj knjizi, a to su sredstva koja Ministarstvo, od dana kad je osnovano, evidentira (nabavljena sredstva, donirana sredstva i dr.), a imenovana komisija je imala zadatak da popiše samo sredstva koja pripadaju Ministarstvu. Naime, radi se o velikom broju sredstava te je postojao problem pronaći samo sredstva Ministarstva, a komisiji nije bio na raspolaganju računopolagač (osoba koje materijalno duži sredstva i koje bi trebala znati gdje i kod koga se nalazi svako sredstvo), niti zaposleni u Odjelu za materijalno finansijsko poslovanje.

I samo popisna komisija je u svom Izvještaju navela kako nije bilo u mogućnosti kvalitetno izvršiti redovni godišnji popis prema Odluci ministra odbrane, te kako isti ne može biti relevantan.

U Izvještaju su navedeni problemi s kojima se komisija suočila prilikom provođenja popisa te zapažanja komisije. Komisija je konstatovala kako je izvršila „pripremni popis“ i dala preporuku da se provede vanredni popis nakon imenovanja računopolagača i preuzimanja dužnosti.

Kada je riječ o popisu sredstava vojno - diplomatskih predstavništava, postoje unaprjeđenja u odnosu na prethodnu godinu jer je popisna komisija usaglasila podatke koje su dostavili vojno - diplomatski predstavnici, s knjigovodstvenim evidencijama u Ministarstvu (izuzev predstavništva u Beogradu koji nije dostavio adekvatan izvještaj, što je komisija i konstatovala).

Izvještaj o popisu sredstava je usvojen od strane rukovodstva Ministarstva.

Iako ima određenih unaprjeđenja u odnosu na prethodnu godinu, ne može se potvrditi da su popis stalnih sredstava Ministarstva i aktivnosti koje ovaj proces podrazumijeva, izvršeni u potpunosti shodno relevantnim propisima o vršenju popisa i svrhom popisa.

Ponovno ističemo kako u situaciji kada veliki dio stalnih sredstava nije evidentiran u poslovnim knjigama Ministarstva, postoje poteškoće da se izvrši usaglašavanje stvarnog i knjigovodstvenog stanja stalnih sredstava. Međutim, pored navedenog, smatramo kako treba unaprijediti samu organizaciju i pripremu svih aktivnosti u vezi popisa te ovom procesu pristupiti dosta ozbiljnije, kako bi isti bio završen efikasno i sukladno relevantnim propisima. Zaposleni u računovodstvu i osobe koja materijalno duže sredstva, ne mogu biti članovi popisnih komisija, ali trebaju aktivno sudjelovati u aktivnostima oko pripreme popisa i popisnih lista i procesa usaglašavanja stvarnog s knjigovodstvenim stanjem.

Preporučujemo Ministarstvu, da u cilju daljnjeg unaprjeđenja ovog procesa, sva zapažanja koja je imala popisna komisija uzme u obzir prilikom sljedećeg popisa, te što prije, ne čekajući naredni popis krajem godine, pristupi otklanjanju uočenih slabosti i evidentiranju sredstava koja su evidentirana kao višak i koja se ne nalaze u knjigama Ministarstva, adekvatno obilježi sva sredstva te riješi pitanje opreme koja je ranije rashodovana.

Popis imovine Oružanih snaga: Popis imovine u Oružanim snagama izvršen je na osnovu naredbe načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga od 30.10.2013. godine te dopunom naredbe od 07.11.2013. godine i od 20.12.2013. godine, kojom su definisani rokovi popisa, predmet popisa, metodologija, te imenovani članovi popisnih komisija u zapovjedništvima i jedinicama Oružanih snaga.

Popis materijalnih sredstava u Oružanim snagama proveden je u naturalnom obliku, s više komisija zbog velikog obima sredstava obuhvaćenih popisom. U materijalnom knjigovodstvu i evidencijama na nivou Oružanih snaga, nisu osigurani podaci koji omogućavaju uvid u stanje sredstava po vrijednosti, već samo naturalno, tako da je i popis i obračun inventure izvršen u naturalnom obliku. Komisije koje su vršile popis, isti su vršile brojanjem i mjerenjem na licu mjesta ili drugim metodama propisanim Uputstvom o inventarisanju. Konstatovano stanje komisije su unijele u popisne liste, s rukovateljima materijalnih sredstava izvršile provjere unesenih podataka u inventurne liste, te izvršile potpis i ovjeru popisnih listi, na temelju čega se na kraju izvršio obračun inventure. Viškovi i manjkovi utvrđeni popisom u naturalnom obliku (tj. količinski) proknjiženi su nakon donošenja Odluke o prihvatanju izvještaja o popisu od strane ministra 13.02.2014. godine. Odluka je dostavljena stožeru Oružanih snaga 13.03.2014. godine.

U cilju unaprjeđenja organiziranja i rezultata popisa, Ministarstvo bi trebalo koristiti inventurne liste iz registra stalnih sredstava i iste po lokacijama dostaviti Oružanim snagama, ili na drugi način efikasnije osigurati sravnjenje za ona sredstva koja se nalaze u poslovnim evidencijama Ministarstva, a nalaze se na lokacijama koje koriste Oružane snage. Ovo bi moglo značajno unaprijediti sam proces sravnjavanja stanja u poslovnim evidencijama Ministarstva sa stanjem utvrđenim popisom, posebno u dijelu utvrđivanja stvarnog stanja za imovinu koja se vodi u finansijskom knjigovodstvu.

Na osnovu svega naprijed navedenog, mišljenja smo kako popis stalnih sredstva Ministarstva nije izvršen u skladu sa relevantnim propisima o vršenju popisa i svrhom popisa, a posebno u dijelu posebnog iskazivanja utvrđenih neslaganja za imovinu koja se vodi u finansijskom knjigovodstvu.

Pored toga, u cilju realnog iskazivanja bilančnih pozicija, potrebno je pravodobno izvršiti odgovarajuća knjiženja u cilju svođenja knjigovodstvenog stanja na stvarno stanje utvrđeno popisom.

- **Status nepokretne i pokretne vojne imovine bivših Ministarstava odbrane Republike Srpske i Federacije BiH**

Nepokretna perspektivna vojna imovina: Odlukom o izmjenama i dopunama odluke Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga od 18. aprila 2012. godine, definisane su 63 perspektivne lokacije koje trebaju biti uknjižene kao vlasništvo Ministarstva. Do konačnog rješavanja pitanja u vezi vlasništva i knjiženja ove imovine ova imovina ne može biti prikazana u poslovnim knjigama Ministarstva. Nakon uknjiženja vlasništva nad ovom imovinom potrebno je izvršiti procjenu vrijednosti ove imovine i njeno uknjižavanje u poslovne knjige Ministarstva.

Ponovno preporučujemo da se nakon konačnog rješavanja pitanja vlasništva nepokretne vojne imovine izvrši uknjiženje vlasništva ove imovine, njena procjena vrijednosti i nakon toga evidentiranje iste u poslovnim knjigama Ministarstva.

Neperspektivna vojna imovina: Trenutno su na korištenju kod Oružanih snaga 32 neperspektivne lokacije, od kojih je 14 lokacija spremno za predaju vladama entiteta na osnovu potpisanog Sporazuma o osnovnim principima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje služiti za potrebe odbrane, a zaključenog između Vijeća ministara BiH i vlada entiteta.

Neperspektivne lokacije u znatnoj mjeri opterećuju Ministarstvo zbog izdvajanja značajnih finansijskih sredstava za čuvanje lokacija, komunalne troškove i potrebna ulaganja za održavanje ovih lokacija.

Ponovo preporučujemo da se proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine izvrši u što skorijem roku kako bi se smanjili troškovi kojima su opterećene ove lokacije.

Pokretna perspektivna vojna imovina: Na osnovu Sporazuma o konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na pokretnoj imovini koja će dalje služiti za potrebe Ministarstva (član 9. stav 1. Sporazuma), u 2010. godini u Službenom glasniku BiH, broj 36/2010 objavljena je „Lista ostale pokretne imovine“ koja sadrži oko 70.000 stavki pokretne imovine (stalnih sredstava i inventara). **Ova imovina još uvijek nije evidentirana vrijednosno u poslovnim knjigama jer proces procjene vrijednosti i uknjiženja iste u poslovne knjige još uvijek traje.** Imovina se popisuje u naturalnom obliku i usaglašava s naturalnim evidencijama koje se vode u materijalnom knjigovodstvu. Materijalne evidencije pokretne perspektivne vojne imovine vode se u Pomoćnom knjigovodstvenom centru pri Zajedničkom stožeru Oružanih snaga u Sarajevu.

Evidencije ove imovine vode se u materijalnom knjigovodstvu putem softvera za materijalno knjigovodstvo. Međutim, u materijalnim evidencijama nisu osigurani podaci koji omogućavaju uvid u vrijednosno stanje ovih sredstava, odnosno materijalna sredstva se ne vode vrijednosno već samo količinski. Time nije omogućeno vrijednosno prikazivanje ove imovine u poslovnim knjigama Ministarstva (glavnoj knjizi i pomoćnim knjigama) kako to nalaže Međunarodni računovodstveni standardi (MRS 16 - Nekretnine, postrojenja i oprema).

Ministarstvo je u 2013. godini preduzelo određene aktivnosti u vezi procjene pokretne perspektivne vojne imovine. U toku 2013. godine završena je procjena vrijednosti dijela pokretne perspektivne vojne imovine (motorna vozila, borbena vozila) ukupne procijenjene vrijednosti od 64.163.817 KM, ali ista još uvijek nije evidentirana u poslovnim knjigama Ministarstva. Procjenu vrijednosti je izvršila komisija formirana naredbom načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga, prema Instrukciji - Metodologiji za procjenu stvarne vrijednosti vozila u Ministarstvu i Oružanim snagama. Odluka o povećanju vrijednosti stalnih sredstava u 2014. godini za navedeni iznos je potpisana od ministra 07.04.2014. godine. S datumom obavljanja završne revizije, unos navedenih sredstava nije još uvijek bio izvršen. Aktivnosti u vezi procjene i evidentiranja ostale pokretne perspektivne vojne imovine objavljene u službenom glasilu su još uvijek u toku.

Tokom 2013. godine formirana je komisija za procjenu informatičke opreme i sredstava veze kao i komisija za procjenu vrijednosti namještaja i ostalih strojeva i uređaja naslijeđenih od entitetskih ministarstava odbrane, koja je radila na procjenama vrijednosti navedenih sredstava te je za svoj rad sačinila izvještaj o procijenjenim vrijednostima. Procjena informatičke opreme i sredstava veze je izvršena u iznosu od 3.242.475 KM, za što je i donesena Odluka o povećanju vrijednosti stalnih sredstava u 2013. godini 21.01.2014. godine. Ukupna procijenjena vrijednost uredskog namještaja, kuhinjsko-trpezarijskog bloka (strojeva i uređaja) za 822 stavke iznosi 5.487.835 KM.

Na osnovu prethodno navedenog, za godinu koja je završila 31.12.2013. godine, u poslovnim knjigama Ministarstva nije vrijednosno prikazana pokretna vojna imovina koja će po Sporazumu o konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na pokretnoj imovini i dalje služiti za potrebe Ministarstva. Time su stalna sredstva i izvori sredstava podcijenjeni za najmanje iznos od 72.894.127 KM. Aktivnosti u vezi procjene i evidentiranja ostale pokretne perspektivne vojne imovine objavljene u službenom glasilu su još uvijek u toku. Prema izjavama odgovornih osoba, završena je procjena vrijednosno najznačajnijih stavki imovine (izuzev helikoptera) koja će služiti za potrebe Ministarstva. Očekuje se kako bi procijenjena sredstva trebala biti evidentirana u poslovnim knjigama Ministarstva u 2014. godini.

Ponovo preporučujemo Ministarstvo da u cilju realnog iskazivanja bilansnih pozicija ubrza aktivnosti na procjeni i uknjižavanju pokretne perspektivne vojne imovine u poslovne knjige Ministarstva.

Ministarstvo je 03.02.2014. godine poslalo zahtijev Ministarstvu finansija i trezora BiH za otvaranje novih potkategorija u okviru postojećih konta, kao i da se ugradi opcija „naslijeđeno“, što bi bio najprikladniji naziv za sredstva koja se trebaju uknjižiti. U vrijeme obavljanja završne revizije, ova opcija još uvijek nije bila ugrađena, iako je Ministarstvo finansija i trezora BiH 14.03.2014. godine poslalo odgovor kako će tražena opcija biti omogućena u narednom razdoblju, putem saradnje s tehničkom podrškom modulu za upravljanje stalnim sredstvima. Komisija za rješavanje strukture stalnih sredstava i sitnog inventara u sistemu odbrane imenovano Odlukom ministra od 04.10.2013. godine, donijela je Odluku o razvrstavanju i preimenovanju stalnih sredstava i sitnog inventara na upotrebi i zalihamu u sistemu odbrane od 07.04.2014. godine, te je razvrstala ukupno 70.924 stavke na stalna sredstva (10.493), sitan inventar (27.043) i zalihe (33.388). Zajednički stožer Oružanih snaga je dužan izvršiti primenovanje navedenih sredstava prema odobrenom imeniku.

Obzirom kako se radi o velikom broju stavki koje je potrebno unijeti u poslovne evidencije, a koje su objavljene u Službenom glasniku BiH, Ministarstvo treba planski pratiti unos sredstava na način da je moguće izvršiti sravnjenje između količina i sredstava koje su objavljene u Službenom glasniku BiH i onih koje se unose u poslovne evidencije, zatim uz adekvatnu informatičku podršku koja će osigurati da se sredstva jednom kad su unesena u sistem mogu izdvojiti i pratiti pod kategorijom „naslijeđeno“. Mišljenja smo kako je ovo važno jer Ministarstvo već u svojim knjigama raspolaže velikim brojem sredstava koja su nabavljena proteklih godina iz budžetskih sredstava ili su primljena putem donacija, a za ova sredstva je potrebno osigurati adekvatnu evidenciju.

Preporučujemo Ministarstvu da uz adekvatnu informatičku podršku osigura sveobuhvatne evidencije perspektivne pokretne vojne imovine koja će i dalje služiti za potrebe Ministarstva. Jedan od načina bi bio da Ministarstvo odvojeno označi ili šifrira imovinu koja predstavlja „naslijeđenu imovinu“ od novonabavljenih stalnih sredstava iz budžeta Ministarstva. Ovako unesena imovina u sistem daje mogućnost da se ova sredstva mogu izdvojiti pod kategorijom „naslijeđeno“ i da se ista mogu usaglasiti s ukupnim količinama objavljenim u Službenom glasniku BiH.

Također, stavke objavljene u Službenom glasniku BiH (sitan inventar i zalihe) koje se ocijene da nemaju upotrebnu vrijednost i kao takve ne mogu služiti za potrebe Ministarstva, potrebno je posebno evidentirati i prije unosa u sistem, uz odgovarajuće saglasnosti nadležnih, donijeti odluku o daljem postupanju za iste.

Pokretna neperspektivna vojna imovina: Ostatak neperspektivne pokretne vojne po dogovoru pripada entitetima. Ova imovina se, kao višak rješava prodajom, donacijom ili uništavanjem.

Također, pokretna neperspektivna vojna imovina je vlasništvo entiteta, iako Ministarstvo odvojeno čuva ovu imovinu u svojim skladištima koju popisuje i naturalno usaglašava s materijalnim evidencijama.

Materijalna evidencija pokretne neperspektivne vojne imovine koja pripada Federaciji BiH vodi se u Pomoćnom knjigovodstvenom centru pri Zajedničkom stožeru Oružanih snaga u Rajlovcu i Mostaru, a materijalna evidencija pokretne neperspektivne vojne imovine koja pripada Republici Srpskoj, vodi se u Pomoćnom knjigovodstvenom centru pri Zajedničkom stožeru u Banjoj Luci.

- **Kratkoročne tekuće obaveze**

Kratkoročne tekuće obaveze prema dobavljačima iskazane na 31.12.2013. godine iznose 7.352.669 KM. Ministarstvo je tokom 2013. godine evidentiralo i platilo fakture iz prethodnih godina u ukupnom iznosu od najmanje **312.251 KM**. Obaveze iz prošlih godina isplaćene su na temelju tri interne odluke ministra ukupnog iznosa od 262.151 KM, te na temelju jednog ugovora o preuzimanju duga prema vjerovniku JP Elektroprivreda HZ HB d.d. Mostar (iznos od 50.100 KM). Ovakav način evidentiranja obaveza nije sukladan modificiranom računovodstvenom osnovu nastanka događaja, kako je definisano u članu 19. stav 2. Zakona o finansiranju institucija BiH²³. Ministarstvo mora, prije sačinjavanja konačnog godišnjeg izvještaja voditi računa o pravilnosti (tzv. cut-off), odnosno tačnom razgraničenju i evidentiranju obaveza u odgovarajućem obračunskom razdoblju u kojem su obaveze i nastale.

Krajem godine Ministarstvo je donijelo novu Odluku o standardnim operativnim procedurama stvaranja obaveza i unosa podataka putem ISFU u Glavnu knjigu Trezora. Ovom Odlukom uvedena je jedinstvena knjiga ulaznih faktura (KUF) u Sektoru za finansije i budžet, s ciljem osiguranja stalnog i potpunog uvida u stanje i kretanje troškova, što bi kao rezultat trebalo osigurati da se troškovi i obaveze evidentiraju u razdoblje u kojem su i nastali. Obzirom kako je i u 2013. godini Ministarstvo evidentiralo i platilo fakture koje se odnose na prethodnu godinu, efekti uvođenja jedinstvenog KUF-a se očekuju u narednom razdoblju.

Ponovo preporučujemo Ministarstvu da nastavi aktivnosti na kontroli i uspostavljanju sistema internih kontrola koje će osigurati blagovremeno dostavljanje i knjiženje finansijske dokumentacije, a time i tačno evidentiranje obaveza u odgovarajućem obračunskom razdoblju u kojem su iste i nastale.

Konfirmacije salda: U cilju potvrđivanja stanja dobavljača na 31.12.2013. godine, a na bazi odabranog uzorka konfirmacija na navedeni datum, analizom primljenih konfirmacija i njihovom usporedbom s Glavnom knjigom Ministarstva, ponovno su utvrđena neslaganja u saldima obaveza prema dobavljačima. Na temelju odabranog uzorka za saldo obaveza stanja na 31.12.2013. godine u iznosu od 1.839.070 KM, neistražene razlike na temelju prezentiranih podataka, ukupno iznose 332.165 KM. Utvrđene razlike se većinom odnose na neusaglašene obaveze prema elektrodistribucijama koje je potrebno adekvatno obrazložiti i dokumentirati u saradnji s ovim dobavljačima, te utvrditi je li i u kojem tačno iznosu predstavljaju obaveze Ministarstva.

Ministarstvo je tokom 2013. godine preduzimalo aktivnosti na usaglašavanju međusobnih obaveza i potraživanja, međutim ovo područje još uvijek nije uređeno. Mišljenja smo kako je potrebno kontinuirano, kroz cijelu godinu provoditi usaglašavanje, posebice s dobavljačima sa značajnijim prometom, a sve to u cilju konačnog uređenja stanja po ovom pitanju. Naime, u slučaju kada Ministarstvo odgovori na dostavljeni izvod otvorenih stavki (IOS) s utvrđenim razlikama, potrebno je preduzeti daljnje aktivnosti na konačnom usaglašavanju i sravnjenju stanja.

Obzirom na veliki broj transakcija u Ministarstvu, mišljenja smo kako bi Ministarstvo trebalo vršiti usaglašavanje najmanje jednom u toku godine, a po mogućnosti i više puta godišnje tamo gdje je to nužno, te kako to treba postati praksa. To se prvenstveno odnosi na dobavljače s kojima Ministarstvo ima značajne promete (npr. elektroprivrede, telekom, itd.). Evidentno je kako Ministarstvo, na temelju odluka ministra, svake godina evidentira i plati fakture koje se odnose na prethodna razdoblja. Ukoliko se kroz proces sravnjavanja IOS-a s dobavljačima uredi stanje obaveza, to bi trebalo imati i pozitivne učinke na smanjenje knjiženih obaveza iz prethodnih razdoblja.

²³ Službeni glasnik BiH broj, 61/04

Ponovno preporučujemo Ministarstvu da periodično usaglašava stanja dugovanja s dobavljačima. Potrebno je uspostaviti odgovarajući sistem evidentiranja obaveza koji će omogućiti pravilno evidentiranje i praćenje stanja obaveza u finansijskim izvještajima Ministarstva.

- **Kratkoročna razgraničenja**

Na osnovu Uputstva Ministarstva finansija i trezora BiH²⁴, Ministarstvo je u Glavnoj knjizi, na kontu razgraničenih rashoda evidentiralo iznos od **7.339.819 KM**. U odnosu na 2012. godinu došlo je do značajnog povećanja iskazanog salda na ovoj poziciji (saldo u 2012. godini 3.215.824 KM). Na osnovu navedenog uputstva, u 2013. godini je oprihodovano 164.145 KM neiskorištenih sredstava iz 2012. godine i evidentirano kao vanredni prihod institucija BiH. Uvidom u dokumentaciju koja je predstavljala osnovu za knjiženje, konstatovano je kako su se razgraničeni rashodi za nabavku roba i usluga uglavnom odnosili na izdatke za nabavku materijala (3.592.332 KM), tekućeg održavanja (1.108.869 KM) i nabavku opreme (898.165 KM). Razgraničenja su evidentirana na osnovu sklopljenih kupoprodajnih ugovora s dobavljačima. U vrijeme obavljanja revizije (april 2014. godine) oko 53 % razgraničenih rashoda je opravdano. Razgraničenja su pravdana na osnovu ispostavljenih faktura dobavljača.

Iako je Ministarstvo postupalo po Uputstvu Ministarstva finansija i trezora BiH, evidentno je kako su na razgraničenjima uglavnom knjiženi rashodi za robe, usluge i radove koji se suštinski odnose na narednu fiskalnu godinu, a što narušava princip modificiranog računovodstvenog osnova definisanog Pravilnikom o računovodstvu.

- **Potencijalne obaveze**

Kada su u pitanju pravni aspekti finansijskog poslovanja Ministarstva, može se zaključiti kako sporovi koji se vode pred nadležnim sudovima, u kojima se Ministarstvo pojavljuje u najvećem broju slučajeva kao tužena strana, se mogu podijeliti na dvije najveće grupe i to :

- sporovi po osnovu rada,
- sporovi za naknadu štete.

Spor između Ministarstva i tužioca SCOUT Zagreb u pogledu realizacije ugovora o isporuci naoružanja i vojne opreme, s vrijednošću spora u iznosu od 3.500.000 USD je još uvijek u toku kao i spor s tužiocem EKO PANDA d.o.o. radi naknade štete u iznosu od 529.940 KM (10% vrijednosti ponude). Značajne su također i tužbe koje je Army Shop d.o.o. pokrenuo protiv Ministarstva u ukupnoj vrijednosti od 1.271.545 KM, sve radi naknade štete.

Nadalje, problem spore komunikacije i protoka dokumentacije na svim relacijama unutar Ministarstva i dalje postoji. Ovakvo stanje i dalje predstavlja otežavajući faktor u radu Pravnog odjela koje radi na ovim sporovima u korelaciji sa Pravobranilaštvom BiH, smanjujući vremenske rokove za davanje adekvatnog odgovora na tužbu, a vrlo često dovodeći u pitanje i sam odgovor. To može proizvesti donošenje prvostepene presude zbog propuštanja, ali i do isticanja rokova i za druga postupanja pred sudom, a koja se neće moći ponovno predložiti i ponoviti. Treba naglasiti da ovaj problem može dovesti i do gubitka spora koji bi, inače, Ministarstvo u saradnji s Pravobranilaštvom, ishodilo u svoju korist.

Kada je u pitanju interna komunikacija u vezi sudskih sporova i postupanja u vezi s istim, preporučujemo Ministarstvu da iznađe načina kako da aktuelne procedure u postupanju učini ekspeditivnijim i efikasnijim, a u cilju što promptnije reakcije Ministarstva po prijemu tužbi na odgovor, kao i po pitanju bilo kojih drugih postupanja.

²⁴ Naputak broj 01-08-16-1-9237-1/10 od 08.12.2010.g.

Mišljenja smo kako sudski sporovi protiv Ministarstva, obzirom na njihovu brojnost, raznolikost kao i to da predstavljaju značajne potencijalne finansijske gubitke, zahtjevaju posebnu pažnju menadžmenta institucije, te Ministarstvo treba zauzeti proaktivan stav kada je u pitanju vođenje svih sporova pred nadležnim sudovima.

8. Javne nabavke

Ministarstvo je u septembru 2012. godine donijelo dokument koji je nazvan Plan nabavki za 2013. godinu. Navedenim aktom je definisana vrsta rashoda, ekonomski kod, vrijednost planiranih sredstava, vrijednost nabavki po program menadžerima (vojna odbrana, međunarodna saradnja, administracija) te nosilac aktivnosti. Uvidom u predmetni akt konstatovali smo kako isti predstavlja pregled rashoda po ekonomskim kategorijama, jer u istom su „planirane i nabavke“ bruto plaća, naknada i sl. Stoga zaključujemo kako suštinski ovaj dokument ne predstavlja plan nabavki.

Pravilnikom o finansijskom i materijalnom poslovanju u Ministarstvu su uređena pitanja u vezi upravljanja, raspolaganja i korištenja sredstava, kao i način nabavki u Ministarstvu i Oružanim snagama. Analizirajući navedeni Pravilnik može se konstatovati kako su istim uopćeno definisane procedure provođenja postupaka nabavki. Tačnije, nisu precizno određeni nosioci aktivnosti u procesu javnih nabavki, kao ni obaveze i odgovornosti sudionika u procesu izbora najpovoljnijeg dobavljača. Također, Ministarstvo je internim aktom definisalo postupke i nadležnosti za donošenje dokumenata koji se koriste prilikom nabavki. I pored činjenice kako Ministarstvo ima interne akte kojima je regulisan sistem javnim nabavki, provedenom revizijom konstatovano je kako se isti ne poštuju.

Prema podacima dostavljenim od Sektora za nabavku i logistiku, Ministarstvo je tokom 2013. godine pokrenulo 106 postupaka za izbor najpovoljnijeg dobavljača za nabavku roba, usluga i radova. Analizirajući pregled provedenih postupaka, uočen je znatan broj prigovora i žalbi ponuđača. Mnogi prigovori i žalbe su opravdani te za posljedicu imaju izmjenu tenderske dokumentacije ili poništenje postupka, a što produljuje sam proces izbora najpovoljnijeg dobavljača. Također, evidentirano je često ponavljanje postupaka, kako zbog nedovoljnog broja validnih ponuda, tako i zbog rješenja drugostepenog organa – Ureda za razmatranje žalbi BiH. Navedeno utiče na efikasnost provođenja procedura nabavki te ugovornom organu stvara poteškoće zbog nemogućnosti pravodobnog nabavljanja potrebnih roba, radova i usluga za obavljanja redovnih aktivnosti Ministarstva. Najčešću uzroci poništenja postupaka su nejasna i neadekvatna tenderska dokumentacija.

Prigovori upućeni prema Uredu za razmatranje žalbi BiH ne utiču samo na produženje perioda nabavke, već imaju i finansijske posljedice. Tako je po rješenju Uredu za razmatranje žalbi, a zbog utvrđenih bitnih povreda u provođenju postupaka javnih nabavki, na teret budžeta 2013. godine isplaćena naknada štete od 21.222 KM. Isplata je izvršena na ime naknade štete, jednom od sudionika u postupku javnih nabavki, odnosno ponuđaču.

Pored toga, uočeno je kako su kao posljedice nepravilno provedenih postupaka javnih nabavki, a koja se najčešće ogledaju u nepoštivanju definisanih rokova, pogrešnoj primjeni člana 5. Zakona o javnim nabavkama BiH i lošim sistemom kontrole, pokreću tužbe protiv Ministarstva radi nakande štete.

U skladu sa navedenim činjenicama, preporučujemo Ministarstvu da izvrši detaljnu analizu svih procedura javnih nabavki, locira probleme u sistemu i iste otkloni kako bi se javne nabavke mogle provoditi na propisani način i izbjegli budući sporovi.

Imajući u vidu kako Ministarstvo u svom radu raspolaže sa značajnim brojem garancija, kako garancija za ozbiljnost ponude, tako i za dobro izvršenje posla, a da se o istim ne vodi sistemska evidencija, smatramo kako isto predstavlja određen rizik u finansijskom poslovanju Ministarstva.

Mišljenja smo kako Ministarstvo treba internim aktom definisati obavezu vođenja evidencija o primljenim bankovnim grancijama, način njihovog čuvanja i odlaganja, kao i odgovornost za blagovremeno postupanje po istim.

Sagledavajući pojedine postupke nabavki uočeni su sljedeći nedostaci:

Nabavka goriva: Prilikom provođenja postupka nabavke goriva za skladištenje, koji je proveden podjelom na pet lotova prema lokacijama, imenovana komisija je izvršila ocjenu primljenih ponuda te dala prijedlog za dodjelu ugovora, na osnovu koga je donesena odluka o izboru najuspješnijeg dobavljača. Na navedenu odluku, a uz prethodni uvid u prispjele ponude, upućen je prigovor sudionika u postupku nabavke. Navedeni prigovor je bio utemeljen, te je za dva lota poništena ranije donesena odluka, jer prvorangirani ponuđači nisu ispunjavali uslove definisane tenderskom dokumentacijom. Ovakvi slučajevi ukazuju na propuste u radu komisije te je stoga potrebno definisati kompetencije i odgovornosti komisije.

Nabavka vojne opreme i uniformi: Ministarstvo je po provdenom pregovaračkom postupku bez dodatne objave obavijesti ugovorilo nabavku vojne opreme (kabanice i vjetrovke). Osnov za pokretanje postupka nabavke je bio član 11. stav 4. Zakona o javnim nabavkama BiH, tj. nabavka robe po izuzetno povoljnim uslovima.

Ministarstvo je, nakon provedene procedure, zaključilo ugovor s dobavljačem u iznosu od 345.817 KM. Revidiranjem procedure nabavke, iz prezentirane dokumentacije, nismo se mogli uvjeriti kako su se stekli uslovi za provođenje hitnog pregovaračkog postupka. Ministarstvo nije izvršilo potrebne analize koje bi potvrdile da se zaista radi o nabavci roba pod povoljnim uslovima. ***Prema navedenom, nismo se mogli uvjeriti u opravdanost provedene procedure nabavke vojne opreme po članu 11. Zakona o javnim nabavkama BiH.***

Također, uočeno je kako tenderskoj dokumentaciji nije kao kvalifikacijski kriterij zahtijevana obaveza ispunjenja odredbi članova 23. do 26. Zakona o javnim nabavkama BiH.

Nabavka migracije telefonskih centrala Ericson: Ministarstvo je planiralo i osiguralo budžetska sredstva za nabavku migracije telefonskih centrala Ericson. Donesena je odluka o nabavci putem otvorenog postupka, pripremljena tenderska dokumentacija i tehnička specifikacija koja detaljno opisuje tehničke elemente nadogradnje. Navodimo kako se tehnička specifikacija poziva na robe određene izrade, jer se radi o nadogradnji postojećeg sistema. Komisija je konstatovala kako su se na tender prijavila tri dobavljača, od kojih su dva u potpunosti zadovoljavala zahtijevane uslove, a jedan nije dostavio Izjavu o osiguranje bankovne garancije. Stav komisije je bio da i treća ponuda ispunjava zahtijevane uslove, jer je dobavljač u Izjavi o prihvatanju općih uslova prihvatio da će dostaviti bankovnu garanciju ukoliko njihova ponuda bude izabrana kao najpovoljnija.

Sukladno preporuci komisije ugovorni organ je donio Odluku o dodjeli ugovora, a nakon toga krajem 2013. godine, zaključio ugovor s dobavljačem „Telegroup“ d.o.o. Banja Luka u vrijednosti od 467.999 KM s PDV-om. Ugovorom su definisani zahtjevi koje sistem treba da ispunji nakon migracije, zahtjevi za centralni sistem za nadzor i upravljanje, zahtjevi za centralni sistem za tarifiranje i kontrolu telefonskih troškova i zahtjevi za sistem za integraciju mobilnih telefona u sistem telefonije.

Sukladno ugovoru, Ministarstvo je rješenjem imenovalo nadzorni organ koji će obavljati poslove nadzora nad realizacijom pomenutog Ugovora. Nadzorni organ je zapisnikom konstatirao da početak realizacije migracije telefonskih centrala bude 07.05.2014. godine, što se smatra danom uvođenja u posao izvođača radova. Od dana uvođenja u posao, izvođač radova se ugovorom obavezuje da će u roku od 200 dana završiti instalacije, programiranja i

puštanja u rad opreme na svim lokacijama. Predložene su tri faze dinamičkog plana izvršenja obaveza iz ugovora, ali plan još nije usvojen. Za robe i radove je definisana garancija u dužini trajanja od 12 mjeseci od migracije postojećih telefonskih centrala i tehničkog prijema. Tehnički prijem će vršiti Komisija za tehnički prijem, koje će za svaku lokaciju posebno sačiniti zapisnik o tehničkom pregledu. Plaćanje ugovorenih obaveza će se vršiti 60 dana po ispostavljanju ispravnog računa, po završenom tehničkom prijemu po lokaciji.

Mišljenja smo kako je nadzorni organ trebao ranije potpisati zapisnik i definisati raniji rok početka migracije telefonskih centrala, kako bi imali efikasniju uspostavu novog sistema. Sugerišemo da se što prije usvoji dinamički plan izvršenja obaveza, prati dinamika i izvrši realizacija projekta prema ugovoru.

Remont helikoptera Mi-8/Mi-17: Za usluge remonta helikoptera proveden je pregovarački postupak bez objavljivanja obavijesti. Uvidom u tendersku dokumentaciju konstatovano je kako je ista sačinjena u skladu sa odredbama Zakona o javnim nabavkama BiH i podzakonskim aktima te da sadrži neophodne elemente i informacije za ponuđače. Skrećemo pažnju na predugo trajanje postupka izrade tenderske dokumentacije i značajno odstupanje od roka koji je definisan Odlukom ministra (izrada tenderske dokumentacije trajala pet mjeseci, odnosno ako se uzme u obzir i prevođenje, sedam mjeseci, a odlukom ministra definisan rok od 15 dana). Kao što je vidljivo iz navedenog, postupak pripreme tendera i poziva ponuđač je trajao 11 mjeseci, a za evaluaciju ponuda i ugovaranje te potencijalne prigovore i žalbe je ostavljen rok od mjesec dana, tako da postoji visok rizik kako ugovor neće biti zaključen blagovremeno i da sredstva mogu ostati neiskorištena.

Remont helikoptera UH-1H: Shodno Odluci Vijeća ministara BiH kojom je odobreno da se sredstva u iznosu 7.480.000 KM namijenjena za remont 4 helikoptera realizuju kao višegodišnji projekat za period 2013.-2014. godina, Ministarstvo je 18.12.2013. donijelo Odluku kojom je povećalo broj helikoptera koje treba remontirati (sa dva na četiri helikoptera UH-1H). Proveden je pregovarački postupak bez objavljivanja obavijesti. Ugovor je zaključen sa Rotorcraft Support, Inc, Californija, USA za remont četiri helikoptera u ukupnom iznosu 4.553.376 KM bez PDV-a, 31.12.2013. godine, nakon što je Pravobranilaštvo BiH dalo pozitivno mišljenje uz određene sugestije 30.12.2013. godine. Ugovorom je definisan rok od 30 dana za dostavljanje bankovne garancije za kvalitetno izvršenje ugovora.

Nakon potpisivanja ugovora, izabrana kompanija se obraćala Ministarstvu zahtjevajući pojašnjenja u vezi teksta ugovora i tražila određene izmjene i dopune ugovora u vezi troškova transporta helikoptera te odbila dostavu bankovne garancije, dok Ministarstvo ne uvaži te zahtjeve. Nakon korespondencije s izabranim ponuđačem, Ministarstvo je 03.03.2014. godine donijelo Odluku o poništenju postupka javne nabavke remonta helikoptera UH-1H, jer izabrani ponuđač nije ni nakon naknadno dostavljenog roka dostavio garanciju za dobro izvršenje ugovora (neophodan uslov da bi se Ugovor smatrao pravovaljanim). O ništavosti ugovora Ministarstvo je 04.03.2014. godine izvjestilo i izabranog ponuđača, kao i o pokretanju procedure naplate bankovne garancije za ozbiljnost ponude. Naglašavamo kako nam nije prezentirana bankovna garancija za ozbiljnost ponude.

Za specifične i kompleksne nabavke kao što su navedene, potrebno je blagovremeno provesti pripremne radnje u vezi tehničkih specifikacija i ispitivanja tržišta, prije samog podnošenja referata i donošenja odluke o pokretanju postupka. Također, Ministarstvo za ovako kompleksne nabavke treba planirati više vremena za fazu pregovaranja i ugovaranja, te obavezno insistirati na urednom dostavljanju valjanih bankovnih garancija.

Obzirom kako je nabavka usluga remonta helikoptera UH-1H poništena i da Ministarstvo planira novi postupak, skrećemo pažnju Ministarstvu da prilikom provođenja novog postupka ima u vidu dosadašnja iskustva i propuste, te unaprijedi ovaj proces kako bi se prije samog zaključivanja ugovora, a kasnije i realizacije ugovora izbjegli eventualni problemi i nejasnoće.

Nabavka sanitetskog vozila: Nabavka je pokrenuta još krajem 2012. godine. Tehničke karakteristike za navedeni predmet nabavke s procijenjenim vrijednostima dala je nadležna organizacijska jedinica iz Zajedničkog stožera Oružanih snaga. Postupak nabavke je proveden podjelom predmeta nabavke na tri LOT-a:

LOT 1- putničko vozilo m/v do 1+ 4 sjedišta i putničko vozilo 1+8 sjedišta 4x4, procijenjene vrijednosti 130.000 KM s PDV-om,

LOT 2 - sanitetsko vozilo s opremom procijenjene vrijednosti 80.000 KM s PDV-om i

LOT 3 - viljuškari električni i motorni procijenjene vrijednosti 50.000 KM s PDV-om.

Postupak je poništavan dva puta zbog nedovoljnog broja pristiglih ponuda. I u trećem postupku za lotove 1 i 3 nije bilo pristiglih ponuda, zbog čega su ova dva lota ponovno poništena, a za lot 2 – sanitetsko vozilo donijeta odluka o povećanju finansijskih sredstava za realizaciju ove nabavke i odluka o dodjeli ugovora dobavljaču koji se jedini prijavio na sva tri postupka, u iznosu 134.927 KM.

Preporučujemo Ministarstvu da ubuduće preispita razloge poništavanja postupaka u smislu uslova traženih u tenderskoj dokumentaciji (kvalifikacijski i tehnički uslovi) te preispita procijenjenu vrijednost nabavke.

Nabavka lož ulja: Ministarstvo je ugovorilo nabavku lož ulja u iznosu od 394.900 KM. Ugovorom je definisano da će kupac najkasnije u roku od 15 dana po potpisivanju ugovora dostaviti narudžbenicu prodavaocu robe. Ugovor je zaključen 02.08.2013. godine, a Ministarstvo je narudžbenicu dostavilo dobavljaču 27.08.2013. godine. Dakle, Ministarstvo nije ispoštovalo ugovoreni rok za dostavu narudžbenice. S obzirom na to kako nije ispoštovan ugovoreni rok za dostavu narudžbenice, dobavljač je tražio izmjenu cijena lož ulja zbog povećanja nabavnih cijena. Ugovorom je definisano kako se uvećanje cijena prihvata samo ako je ono posljedica povećanja poreza ili akciza, te je Ministarstvo odbilo zahtjev za povećanje cijena. Kako dobavljač nije htio odustati od povećanja cijena i isporučiti lož ulje po ugovorenoj cijeni, s istim je ugovor raskinut 23.10.2013. godine, te odmah pokrenut postupak naplate sredstava protestom bezuslovne bankovne garancije za dobro izvršenje posla. Banka koja je izdala garanciju za dobro izvršenje posla je 04.11.2013. godine osporila plaćanje po osnovu protesta, tvrdeći kako Ministarstvo nije dostavilo odgovarajuću dokumentaciju za realizaciju protesta i nije izvršilo obaveze po osnovu zaključenog ugovora.

Ministarstvo je 11.11.2013. godine uputilo banci urgenciju za aktiviranje bankovne garancije, nakon čega je banka dostavila dopis u kome predlaže sastanak odgovornih osoba iz Ministarstva s direktorom banke. Na sastanku održanom 28.11.2013. s direktorom i predstavnicima banke zaključeno je da se banci pošalje dodatno obrazloženje što je i učinjeno. Banka nije poslala odgovor niti je aktivirala bankovnu garanciju te je Ministarstvo 12.02.2014. godine banci poslalo opomenu pred tužbu. U međuvremenu je (03.03.2014. godine.) Ministarstvu stigao dopis od Pravobranilaštva BiH u kome se Ministarstvo izvještava kako je Općinski sud u Sarajevu, po tužbi dobavljača dostavio Rješenje da se zabranjuje dužniku protivnika osiguranja, Intesa Sanpaolo banka d.d. da preduzima aktivnosti na isplati bankovne garancije za dobro izvršenje posla.

Preporučujemo Ministarstvu da preispita odgovornost zaposlenih vezano za nepoštivanje ugovorenih rokova za dostavu narudžbenice odnosno realizaciju zaključenog ugovora.

9. Ostalo

- **Donacije**

Novčane donacije: Ministarstvo je u 2013. godini raspolagalo sredstvima koja potiču iz donacija u ukupnom iznosu od 1.964.618 KM. Za praćenje realizacije ovih projekata uspostavljeni su zasebni projektni kodovi u ISFU sistema, tako da su vođena tri programa posebne namjene i to: Donacija Vlade SAD-a, Donacija prijateljskih zemalja i PSOTS – Centar za obuku za operacije potpore miru. Ukupno utrošena sredstva tokom godine su 114.258 KM, a 1.850.360 KM je vrijednost prenesenih sredstava iz prethodne godine.

Projekt „Centar za obuku za operacije podrške miru – PSOTC“ – je projekt koji je započet u 2012. godini. Projekt je pokrenut na osnovu Memoranduma o razumijevanju zaključenim između 14 zemalja, a vezano za saradnju u radu centra za obuku za operacije potpore miru u BiH. Svrha pokrenutog projekta je obučavanje pripadnika Oružanih snaga kako bi se osposobili za sudjelovanje u multinacionalnim operacijama, razvoj efikasnosti Oružanih snaga te jačanje regionalne saradnje. PSOTS vrši obuku i edukaciju u području operacija podrške miru i djeluje kao NATO Partnerski i Regionalni centar za obuku i edukaciju u operaciji podrške miru, a s ciljem dostizanja NATO i UN kompatibilnih standarda pripadnika Ministarstva i Oružanih snaga i pružanje podrške Oružanim snagama u ukupnim naporima BiH u doprinosu međunarodnom miru i sigurnosti. Projekt se finansira iz donatorskih sredstava (1.302.294 KM), ali je dijelom finansiran i iz budžeta. Zakonom o budžetu planirana su i odobrena sredstva za ove namjene u iznosu od 549.045 KM. Utrošak budžetskih sredstava je 61.329 KM.

Kao i u 2012. godini, ni u 2013. godini nije bilo realizacije na projektu Vlade SAD-a i projektu prijateljskih zemalja.

Nenovčane donacije: Ukupno nenovčane (naturalne) donacije u 2013. godini iznose 4.597.629 KM, od kojih se najznačajniji iznos od 2.700.188 KM odnosi na primljenu donaciju vojne opreme od vlade SAD-a. Plaćeni PDV i špeditorske usluge priznate na kapitalnim izdacima za primljene donacije iznose 828.778 KM, a plaćeni su iz budžetskih sredstava, s pozicije kapitalnih izdataka.

Kod aktiviranja naturalnih donacija, s naglaskom na stalna sredstva, tj. kod njihovog stavljanja u upotrebu, primjetili smo kako se iste ne aktiviraju s datumom prijema fakture ili datumom ulaza istih u materijalno knjigovodstvo. Prema važećem Pravilniku o računovodstvu, amortizacija stalnih sredstava počinje prvog dana sljedećeg mjeseca od stavljanja stalnog sredstva u upotrebu, a završava se datumom rashodovanja, prodaje, otuđenja ili potpunog otpisa stalnog sredstva. Mišljenja smo kako knjiženje stalnih sredstava ili u ovom slučaju naturalnih donacija, treba vršiti prema Pravilniku o računovodstvu, kako bi se osigurala tačnost prikaza stanja u poslovnim knjigama Ministarstva.

Sugerishemo Ministarstvu da posveti više pažnje principu ažurnosti u provođenju i evidentiranju poslovnih promjena nakon prijema naturalnih donacija, s naglaskom na stalna sredstva, te da unaprijedi postupak evidentiranja istih u poslovne knjige u skladu sa Pravilnikom o računovodstvu.

- **SAR misija**

Prema ugovoru zaključenim s Direkcijom za civilno zrakoplovstvo BiH, Ministarstvo vrši isplatu dnevnica/naknada pripadnicima Oružanih snaga koji su angažirani za pružanje usluga potrage i spašavanja (SAR misija). Za obavljanje navedene usluge Direkcija plaća naknadu u visini od 50 KM za četiri osobe dnevno. Međutim, obračun naknade za angažirane pripadnike Oružanih snaga se vrši na bruto principu. Ugovor je zaključen još 2007. godine i istim je definisano kako se obračun naknade/dnevnice (50 KM) vrši na temelju Odluke o visini dnevnice za službena

putovanja zaposlenih u institucijama BiH. Imajući u vidu činjenicu kako je navedena Odluka od 01.01.2012. godine stavljena van snage, postavlja se pitanje načina obračuna dnevnice, kao i samog prava na obračun dnevnice. Radom na terenu, u razgovoru sa zaposlenim, informisani smo kako su vođeni razgovori o potpisivanju novog ugovora, ali da isti nisu dali efekte.

Ponovno preporučujemo Ministarstvu da u saradnji s Direkcijom za civilno zrakoplovstvo BiH, u što kraćem roku precizno definiše prava i obaveze ugovornih strana, kao i način pružanja usluge te način finansiranja iste. Imajući u vidu kako odredbe zaključenog ugovora nisu usaglašene s trenutno važećim propisima preporučujemo da se izvrši usaglašavanje istog.

- **IT revizija**

Sistem za kontrolu i evidenciju plaća: Sistem za kontrolu i evidenciju plaća je razvijen kao nezavisan segment informacijskog sistema. U prethodnim godinama su urađena određena poboljšanja sistema te realizovane preporuke koje su se odnosile na znavljanje hardverske platforme, licenciranje i pristup bazi podataka uz korištenje korisničkih kredencijala (korisničko ime i lozinka), kreiranje log zapisa i rezervnih kopija prema procedurama. Međutim, i dalje postoji mogućnost implementacije nekih funkcionalnosti (npr. kreiranje interfejsa između sistema plaća i kadrova) kako bi unaprijedili sistem. Na navedenom sistemu je izvršena aplikativna kontrola ispravnosti obračuna platnih listi iz 2013. godine. Nakon izvršene kontrole, konstatiramo kako su za navedene uzorke platne liste ispravno kreirane.

U međuvremenu je zaključen ugovor za nabavku novog sistema plaća i personala. U procesu implementacije došlo je do neusaglašenosti zahtjeva i smjernica, što zaista treba dobavljač implementirati po ovom ugovoru. Kako bi se ovo prevazišlo kreiran je dokument - Preslikavanje poslovnih zahtjeva, čiji je cilj definisanje obima funkcija koje će se implementirati. Potpisivanje navedenog dokumenta značilo bi da se prihvata dizajn novog sistema i način implementacije novih funkcionalnosti. Dokument još uvijek nije usvojen. Radi svega navedenog, došlo je do kašnjenja u realizaciji projekta, tako da nije završena ni testna faza koja je prema ugovoru trebala biti okončana koncem 2013. godine. Navodimo i to da je bilo određenih inicijativa da se ubrza implementacija, ali iste nisu dale rezultate, pa se projekt i dalje nalazi u pretestnoj fazi. Iz navedenog se može zaključiti kako nije izvjesno da se softver postavi u produkciono okruženje ni u narednih 6 mjeseci. Mišljenja smo kako je dokument oko usaglašavanja poslovnih zahtjeva i funkcionalnosti koje su predmet ugovora trebalo znatno ranije kreirati i usvojiti, te tako omogućiti pravodobno izvršavanje ugovora.

Ministarstvo je za unaprijeđenje postojećeg sistema plaća, kao i za povezivanje novog sistema plaća, te za unaprijeđenje cjelokupnog informacijskog sistema, izvršilo nabavku i instalaciju mrežne opreme i povezalo dodatnih devet lokacija putem SDH mreže.

Kako bi sistem za kontrolu i evidenciju plaća bio sigurniji i funkcionalniji, mišljenja smo kako treba:

- ***U skladu sa donesenim procedurama za pravljenje rezervnih kopija podataka, i dalje vršiti kreiranje i čuvanje istih. Time smanjiti rizik funkcionalnosti i održivosti sistema, do implementacije novog rješenja. Vršiti periodično testiranje rezervnih kopija podataka.***
- ***Razmotriti potrebe implementacije interfejsa putem koga bi se jednom unosili personalni podaci za postojeće sisteme kadrova i plaća, imajući u vidu implementaciju novog sistema.***
- ***Unaprijediti proces upravljanja i koordinacije projektima te pravodobno preduzimati aktivnosti, kako ne bi dolazilo do velikog kašnjenja u realizaciji istih. Vodeći se tenderskom dokumentacijom zauzeti realan stav o funkcionalnostima koje treba implementirati u novom sistemu plaća i kadrova i usvojiti dokument – Preslikavanje poslovnih zahtjeva kako bi se omogućila implementacija projekta. Završiti započetu proceduru implementacije novog softvera za plaće i personal.***

Nabavka sistema za mail, kolaboraciju i upravljanje dokumentima i implementaciju osnovne strukture WAN mreže: Implementacija sistem za mail, kolaboraciju i upravljanje dokumentima započeta je u 2007. godini, kada je potpisan ugovor koji je trebao biti realizovan u roku od 90 radnih dana od dana potpisivanja istog.

Pravobranilaštvo BiH je 03.11.2011.godine, na osnovu zahtjeva Ministarstva, podnijelo tužbu Općinskom sudu u Sarajevu protiv dobavljača s kojim je zaključen ugovor. Pravobranilaštvo je u međuvremenu informisalo Ministarstvo kako je tuženi dobavljač u postupku likvidacije te kako treba pratiti eventualno otvaranje stečajnog postupka protiv istog, radi blagovremene prijave potraživanja.

Spojni putevi: Ministarstvo ne provodi procedure javnih nabavki za spojne (telekomunikacijske) puteve. Ranije je (u 2008. godini) potpisan ugovor sa sva tri dominantna telekom operatera, nakon čega se povremeno kreiraju aneksi ugovora s eventualnim izmjenama cijena. Važeće cjenovnike telekom operateri objavljuju na svojoj web stranici, a fakture s korigiranim cijenama pravodobno dostavljaju Ministarstvu. Ministarstvo nije preduzimalo radnje kako bi smanjilo troškove zakupa spojnih puteva. Nisu pokušali sklopiti ugovore na duže razdoblje ili iskoristiti broj iznajmljenih vodova, kako bi dobili povoljnije uslove. Ranije ugovoreni zakup terminalne opreme se još uvijek plaća, a nije razmatrana mogućnost ukidanja ovih troškova, što je praksa koju telekom operateri često nude. Spojni putevi se iznajmljuju, kako bi se putem njih isključivo ostvarila usluga prijenosa glasovnog prometa – VoIP usluga.

Prelaskom tri lokacije na korištenje VoIP usluge preko SDH mreže, ostvarene su mjesečne uštede od oko 8.000 KM. U trenutnom sistemu, već duže vremena postoje još tri lokacije povezane na SDH mrežu, a da se istodobno na istim lokacijama plaća zakup vodova. Na tim lokacijama se koristi VoIP usluga preko iznajmljene telekomove mreže, jer nije izvršeno reprogramiranje postojećih komutacijskih sistema (centrala) kako bi se omogućio prijenos glasa putem SDH mreže. Za prelazak na VoIP uslugu preko SDH mreže bi trebalo izvršiti reprogramiranje na postojećim centralama, što bi donijelo dodatne uštede od oko 6.000 KM na mjesečnoj razini. Sektor za komandu, kontrolu, komunikacije, kompjutere i upravljanje informacijama (Sektor K4) se obraćao Sektoru za nabavku i logistiku sa zahtjevom za angažiranje stručne firme koja bi izvršila reprogramiranje centrala, za što bi prema procjeni trebalo cca 15.000 KM. Zahtjev Sektora K4 nije prihvaćen, te se i dalje plaćaju troškovi zakupa spojnih puteva na lokacijama gdje je uspostavljena SDH mreža. Interesantno je kako su uštede koje bi se postigle za jedan mjesec prelaskom na SDH mrežu, dovoljne za reprogramiranje centrala, a da sredstva za isto već duže vremena nisu osigurana. Napominjemo i to kako će se centrale u perspektivi svakako morati reprogramirati, te kako je u toku projekt migracije telefonskih centrala Ericson, koji će unaprijediti sistem telefonije u Ministarstvu.

Planirano je da se svi iznajmljeni spojni putevi u 2014.godini zamijene s konekcijama na SDH mrežu. Mrežna oprema je već nabavljena i instalirana na devet lokacija koje su sada povezane na SDH mrežu. Ni jedna od devet lokacija trenutačno nema implementiran VoIP preko SDH mreže.

Ministarstvo je 12.3.2014.godine donijelo Odluku o reprogramiranju telefonskih komutacijskih sistema, kojom su definisane lokacije i termini reprogramiranja, kao i to da će se reprogramiranje izvršiti na osnovu već zaključenog Ugovora o nabavci usluga sevisiranja i održavanja opreme. Prema navedenoj Odluci, nisu realizovane aktivnosti pa je u pripremi Odluka o izmjeni Odluke o reprogramiranju kojom se prolongiraju rokovi realizacije. Navedenom odlukom su obuhvaćene i tri lokacije na kojima je još od ranije uspostavljena SDH prijenosna mreža.

Mišljenja smo kako Ministarstvo treba, kroz obnavljanje ugovora, preduzeti određene radnje (provjeriti mogućnost ukidanja troškova zakupa terminalne opreme, ispitati mogućnost smanjenja cijene na količini zakupljenih vodova i sl.) kako bi smanjilo troškove zakupa spojnih puteva.

Također smatramo kako treba što prije izvršiti reprogramiranje centrala na tri lokacije (Čapljina, Tuzla, Travnik) koje su već duže vrijeme povezane na SDH mrežu, kako ne bi stvarali nepotrebne troškove za iznajmljivanje spojnih puteva. Daljnje reprogramiranje treba uraditi u skladu sa Odlukom o reprogramiranju telefonskih komutacijskih sistema i povezati još šest lokacija u VoIP sistem. Realizacijom projekta migracije telefonskih centrala Ericson treba pripremiti ostale lokacije za uvezivanje u VoIP sistem putem SDH mreže. Planirati i realizirati uvezivanja i preostalih lokaciju u VoIP sistem putem SDH mreže te tako implementirati cjelovitu i funkcionalnu mrežu za prijenos podataka i glasa za potrebe Ministarstva.

10. Korespondencija

Ministarstvo je u ostavljenom roku dostavilo komentare na Nacrt izvještaja o reviziji za 2013. godinu. Navedena obrazloženja i komentare na dio nalaza nismo mogli prihvatiti, jer nisu data adekvatna obrazloženja niti je priložena relevantna dokumentacija koja bi uticala na izmjene nalaza u Nacrtu izvještaja. Detaljno objašnjenje komentara koji su prihvaćeni dato je u odgovoru na dostavljene komentare na Nacrt izvještaja o reviziji koji je dostavljen rukovodstvu Ministarstva uz konačno Izvještaj o reviziji za 2013. godinu.

Vođa tima za finansijsku reviziju

Danijel Jozić

Rukovodilac Odjela za finansijsku reviziju

Munevera Baftić

Članovi tima:

Nataša Pavlović, revizor

Osman Paćuka, revizor

Slaviša Vuković, IT revizor

Nataša Avdalović, viši revizor

Seida Kapo, revizor

Enes Alić, revizor

Ivona Kozar, pomoćni revizor

Rukovodilac Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvalitete

Dragoljub Kovinčić

III PRILOG

FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI I IZJAVA O ODGOVORNOSTIMA

Pregled rashoda budžeta za 2013. godinu

Naziv institucije: Ministarstvo odbrane BiH

Tabela I

Opis	Odobreni budžet	Usklađivanja budžeta	Ukupni budžet (2+3)	Izvršenje budžeta	Index 5/4
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	281.655.000	-2.413.782	279.241.218	274.461.130	98
Bruto plaće i naknade	188.550.000	750.000	189.300.000	189.142.748	100
Naknade troškova zaposlenih	51.565.000	700.000	52.265.000	52.262.783	100
Putni troškovi	2.778.000	0	2.778.000	2.752.082	99
Izdaci telefonskih i pošt.usluga	781.000	0	781.000	755.627	97
Izdaci za energiju i kom. usluge	8.330.000	-341.490	7.988.510	7.079.908	89
Nabavka materijala	11.077.000	-1.542.119	9.534.881	9.520.446	100
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	6.038.000	1.439.506	7.477.506	5.671.910	76
Unajmljivanje imovine i opreme	186.000	261.500	447.500	398.894	89
Izdaci za tekuće održavanje	7.866.000	-2.480.170	5.385.830	3.907.001	73
Izdaci za osiguranje	486.000	-123.795	362.205	362.187	100
Ugovorene i druge posebne usluge	3.998.000	-1.077.214	2.920.786	2.607.544	89
2. Kapitalni izdaci	9.413.000	2.113.782	11.526.782	3.414.870	30
Nabavka zemljišta			0		
Nabavka građevina			0		
Nabavka opreme	2.563.000	1.133.782	3.696.782	3.092.019	84
Nabavka ostalih stalnih sredstava			0		
Rekonstrukcija i invest.održavanje	6.850.000	980.000	7.830.000	322.851	4
3. Tekući grantovi	0	300.000	300.000	300.000	100
Udruženje sredstava u NATO Trust Fund-projekat zbrinjavanja otpuštenog personala OS BiH		300.000	300.000	300.000	100
4. Višegodišnja kapitalna ulaganja	0	0	0	0	
			0		
5. Novčane donacije	0	1.964.618	1.964.618	114.258	0
Donacije Vlade SAD-a		558.706	558.706	0	
Donacija prijateljskih zemalja		103.618	103.618	0	
Središte za obuku za operacije potpore miru - PSOTC		1.302.294	1.302.294	114.258	
Ukupno (1+2+3+4+5)	291.068.000	1.964.618	293.032.618	278.290.258	95

Rukovodstvo je Pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama odobrilo dana 28.02. 2013. godine

Ministar:

Zekerijah Osmić

Bilans stanja na dan 31.12.2013. godine

Naziv institucije: Ministarstvo odbrane BiH

Tabela II

Opis	31.12.2012	31.12.2013.	Index 3/2
1	2	3	4
1. Gotovina, krat.potraživanja, razgraničenja i zalihe	1.291.694	1.090.536	84
Novčana sredstva	140.889	187.034	133
Kratkoročna potraživanja	1.150.805	903.503	79
Kratkoročni plasmani	0	0	
Interni finansijski odnosi	0	0	
Zalihe	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	0	0	
2. Stalna sredstva	48.421.169	51.509.182	106
Stalna sredstva	61.882.670	69.986.119	113
Ispravka vrijednosti	13.461.501	18.476.937	137
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	48.421.169	51.509.182	106
Dugoročni plasmani	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
UKUPNO AKTIVA (1+2)	49.712.863	52.599.719	106

3. Kratkoročne obaveze i razgraničenja	28.478.772	34.911.982	123
Kratkoročne tekuće obaveze	6.016.411	7.352.669	122
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	
Obaveze prema zaposlenima	19.243.787	20.217.074	105
Interni finansijski odnosi	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	3.218.574	7.342.239	228
4. Dugoročne obaveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	
Ostale dugoročne obaveze	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
5. Izvori sredstava	48.421.169	51.509.182	106
Izvori sredstava	48.421.169	51.509.182	106
Ostali izvori sredstava	0	0	
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda	0	0	

UKUPNO PASIVA (3+4+5)	76.899.941	86.421.165	112
------------------------------	-------------------	-------------------	------------

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.8. stav 4., napomenuto je da bilans stanja budžetskih korisnika neće biti uravnotežen (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilans stanja koji radi Ministarstvo finansija i trezora na nivou Budžeta institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežen.

Rukovodstvo je Bilans stanja odobrilo dana 28.02. 2013. godine

Ministar:
Zekerijah Osmić

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizionih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvještaja saglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvještavanja, te da je odobrilo finansijske izvještaje.

Rukovodstvo **Ministarstva odbrane Bosne i Hercegovine** (u daljem tekstu: Ministarstvo) dužno je da osigura da finansijski izvještaji za 2013. godinu budu izrađeni u skladu sa Zakonom o finansiranju institucija BiH („Službeni glasnik BiH broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH (Službeni glasnik BiH broj 33/07 i 16/10 i protokol Ministarstva finansija i trezora broj: 01-05-02-1-656-1712 od 23.01.2012. godine) i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH (protokol Ministarstva finansija i trezora BiH broj: 01-08-02-1-644-1/12 od 20.01.2012. godine). Rukovodstvo je također obavezno da postupa u skladu sa Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2013. godinu (Službeni glasnik BiH broj 100/12) i pratećim uputstvima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo finansija i trezora BiH, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijski izvještaji daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Ministarstva.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvještaja odgovornosti rukovodstva obuhvataju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sistem internih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja;
- da finansijski izvještaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijski izvještaji sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja budžeta, kao i podatke o sistemu internih kontrola i realizaciji preporuka revizije.
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi;

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za preduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 23.04.2013. godine

Ministar

Zekerijah Osmić